

Rekenhof

Waterzuiveringsstation Brussel-Noord

Exploitatie van de concessie van 2009 tot 2013

Verslag van het Rekenhof aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement
Brussel, oktober 2013

Rekenhof

Waterzuiveringsstation Brussel-Noord

Exploitatie van de concessie van 2009 tot 2013

Verslag van het Rekenhof goedgekeurd in de algemene vergadering op 24 oktober 2013

Lijst van afkortingen en symbolen	6
Hoofdstuk 1	
Inleiding	7
1.1 Voorgaande verslagen van het Rekenhof	9
1.2 Voorwerp van het voorliggende verslag	9
1.3 Methodiek	10
Hoofdstuk 2	
Feiten voorafgaand aan de onderzochte periode	11
Hoofdstuk 3	
Geschil over de kenmerken van de effluenten	15
3.1 Klacht van de concessiehouder en stillegging van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord	17
3.2 Expertenverslagen	21
3.3 Prestatiegarantietesten	27
Hoofdstuk 4	
Annuïteiten	29
4.1 Annuïteit 2008-2009	31
4.2 Annuïteit 2009-2010 en overeenkomst van 30 april 2010	32
4.3 Annuïteit 2010-2011	36
4.4 Annuïteit 2011-2012	37
4.5 Annuïteit 2012-2013	39
4.6 Samenvattende tabel van de annuïteiten en betwiste bedragen	41
Hoofdstuk 5	
Opvolging van de concessie door de BMWB	43
5.1 Opvolging van de financiering en van de boekhoudkundige toestand van Aquiris	45
5.2 Openbare bestuurders van Aquiris	46
5.3 Aankoop van aandelen van Veolia Environnement en toegang tot de informatie bestemd voor de aandeelhouders	48
5.4 Invoering van een permanente opvolgingsstructuur zoals voorgesteld door het Rekenhof	49
Hoofdstuk 6	
Conclusies	51
Hoofdstuk 7	
Bijlagen	55
7.1 Bijlage 1 – Verklaring van bepaalde technische begrippen	57
7.2 Bijlage 2 – Schema van de aangepaste contractuele termijnen naar aanleiding van de overeenkomst van 18 december 2008	61
7.3 Bijlage 3 – Balans van de gerechtelijke procedures inzake de geschillen tussen Aquiris en de BMWB of de sluiting van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord	61
7.4 Bijlage 4 – Antwoord van de minister bevoegd voor het Waterbeleid	64

Lijst van afkortingen en symbolen

AA	algemene aannemingsvoorwaarden
BB	bijzonder bestek
BIM	Brussels Instituut voor Milieubeheer
BMWB	Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer
CZV	chemisch zuurstofverbruik
DA	definitieve aanvaarding
GBD	gegarandeerd behandelingsdomein
GS	gesuspendeerde stoffen
I.V. COM	integraal verslag van de commissie
IE	inwonersequivalent
NO	natte oxidatie
VA	voorlopige aanvaarding

Inleiding

Hoofdstuk

1

Dit verslag vormt het vierde deel van het onderzoek naar de concessieopdracht voor het concept, de bouw en de exploitatie van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord.

Die opdracht, die de vorm aanneemt van contractuele publiek-private samenwerking naar het PFI¹-model, werd op 26 juni 2001 toegekend aan de Aquiris-groep. De prijs van de opdracht kan worden geraamd² op nagenoeg 830 miljoen euro zonder btw, te betalen in twintig annuïteiten.

De opdracht heeft betrekking op de zuivering van stedelijk afvalwater, een door de Europese richtlijn 91/271/EEG opgelegde verplichting.

1.1 Voorgaande verslagen van het Rekenhof

De drie voorgaande verslagen van het Rekenhof hadden in hoofdzaak betrekking op:

- het eerste³ op de wettelijkheid en de regelmatigheid van de gunningsprocedure van de opdracht en haar financieringsmechanisme;
- het tweede⁴ op de periode die verliep tussen de beslissing tot gunning van de opdracht en het einde van de eerste fase van de bouw van het waterzuiveringsstation;
- het derde⁵ op een periode die de voltooiing van de bouwwerken, de aanvaarding van de werken en het begin van de exploitatie van het waterzuiveringsstation omvat.

1.2 Voorwerp van het voorliggende verslag

Het huidige, vierde verslag geeft een overzicht van de feiten die zich hebben voorgedaan tussen februari 2009 en april 2013, op basis van de aan het Rekenhof bezorgde gegevens. Het heeft betrekking op de vragen die enerzijds voortvloeiden uit de totale sluiting van het waterzuiveringsstation en aanleiding gaven tot een eerste expertenopdracht (geschil over de aanwezigheid van puin) en die anderzijds voortvloeiden uit het geschil over de kenmerken van het effluent dat werd onderzocht bij een tweede expertenopdracht. Dit verslag gaat eveneens in op de modaliteiten die een rol spelen bij de betaling van de annuïteiten (2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012 en 2012-2013) en de gewijzigde manier waarop de concessiehouder wordt gefinancierd. Tot slot analyseert het verslag de opvolging als concessiegever van het waterzuiveringsstation door de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer (BMWB).

1 *Private finance initiative*: programma van de Britse regering om de openbare infrastructuur te moderniseren door een beroep te doen op privéfinanciering.

2 Door een vereenvoudiging van de ingewikkelde contractuele bepalingen.

3 Rekenhof, *Het Brusselse waterzuiveringsstation Noord - Gunning en financiering van de concessieopdracht*, oktober 2003.

4 Rekenhof, *Het Brusselse waterzuiveringsstation Noord – Uitvoering en financiering van de concessieopdracht*, oktober 2006.

5 Rekenhof, *Waterzuiveringsstation Brussel-Noord - Indienstneming, exploitatie en financiering van de concessie*, september 2009.

1.3 Methodiek

De audit is gebaseerd op de gegevens die op 30 april 2013 voorhanden waren, tenzij anders vermeld.

Voor de analyse werd onder andere gesteund op de volgende documenten:

- de concessieovereenkomst;
- het verslag van de technische consultant van december 2009;
- de overeenkomst van 30 april 2010;
- de stukken betreffende de annuïteiten 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012 en 2012-2013;
- de verslagen van het college van experts (13 januari en 8 december 2011);
- de briefwisseling tussen de concessiegever en de concessiehouder, de juridische analyses, de notulen van de raad van bestuur van de BMWB en van Aquiris;
- de stukken betreffende de gerechtelijke procedures;
- de stukken betreffende financiering van de concessie.

De controle vergde contact met de directie van de BMWB, het kabinet van de minister bevoegd voor Waterbeleid, de vertegenwoordigers en de openbare bestuurders van Aquiris.

De vertegenwoordigers van de nv Aquiris werden gehoord, zoals het Rekenhof had aangekondigd in zijn brief van 4 april 2012 aan de raadsman van nv Aquiris als antwoord op hun brief van 21 februari 2012. Naar aanleiding daarvan was er e-mailverkeer en vonden drie gesprekken plaats op 10 mei, 25 juni en 26 oktober 2012.

Het voorontwerp van verslag werd op 26 juni 2013 overgezonden aan de BMWB en aan de secretaris-generaal van het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De directeur-generaal van de BMWB heeft via een schrijven van 25 juli 2013 geantwoord dat hij geen opmerkingen had. Het ontwerpverslag dat op basis daarvan werd opgesteld, werd op 13 augustus 2013 verstuurd naar de minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor het Waterbeleid.

Het antwoord van de minister werd aan het Rekenhof bezorgd bij brief van 13 september 2013 en zit als bijlage bij dit verslag.

Feiten voorafgaand aan de onderzochte periode

Hoofdstuk

2

De concessieopdracht voor het concept, de bouw en de exploitatie van het waterzuiveringsstation werd op 26 juni 2001 toegekend aan de Aquiris-groep.

Opdrachtnemer Aquiris-groep heeft overeenkomstig de bepalingen van het bijzonder bestek (BB) met de notariële akte van 6 augustus 2001 de toegewijde vennootschap Aquiris nv opgericht, die de concessieovereenkomst moest uitvoeren⁶.

Op 1 april 2003 wordt een bijakte ondertekend waardoor wijzigingen worden aangebracht in bepaalde administratieve clausules van het bijzonder bestek, dit om tegemoet te komen aan de eisen van de potentiële leningverstrekkers en om de bankability van het project te verzekeren. De financiering van het project door externe leningverstrekkers zal nochtans pas in november 2006 worden afgerond. Vervolgens heeft Aquiris in mei 2010 de kredieten vroegtijdig terugbetaald en via onderhandeling een intragroepslening afgesloten.

In 2005 aanvaardt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat Aquiris zelf instaat voor de exploitatie van het waterzuiveringsstation, terwijl ze tot dan geen enkele operationele rol moest vervullen, ondanks haar juridische verantwoordelijkheid voor de goede uitvoering van de overeenkomst.

De werken werden uitgevoerd zoals gepland en de voltooiing van de constructie werd in 2006 vastgesteld. De overeenkomst voorzag in een periode van 5 maanden voor het afstellen en opstarten van de installaties vanaf het einde van de bouwwerken, gevolgd door de voorlopige aanvaarding (VA) van de installaties in maart 2007. Die voorlopige aanvaarding is het startpunt van de exploitatiefase voor een periode van 20 jaar die een periode van observatie van de industriële werking van 6 maanden omvat, gevolgd door een periode van 30 dagen om prestatiegarantietesten uit te voeren, die in principe eindigt met de definitieve aanvaarding (DA) van de installaties.

Door technische problemen tijdens het afstellen en opstarten van de installaties duurde het langer om de VA te verkrijgen. De concessiehouder heeft er niettemin voor gekozen in maart 2007 met de waterzuivering en de slibverwerking te starten. Hoewel die beslissing milieuvriendelijk is, rijst wel de vraag inzake de billijke vergoeding van die dienst die niet in de overeenkomst is bepaald. De kwestie zal worden geregeld door een overeenkomst van 18 december 2008, die belangrijke wijzigingen in de contractuele uitvoeringstermijnen aanbrengt⁷.

De VA werd pas op 26 juni 2008 toegekend, dus met een aanzienlijke vertraging ten opzichte van de contractuele datum, en er werden heel wat voorbehoudsbepalingen en opmerkingen aan gekoppeld, waarop een antwoord moest worden verstrekt vooraleer de DA kon worden verkregen.

---

⁶ In de offerte van de Aquiris-groep werd zoals gebruikelijk bepaald dat de verantwoordelijkheid voor elke fase van de verwezenlijking en de exploitatie zou worden toevertrouwd aan een groepering van professionals die de risico's beter in de hand kunnen houden. De toegewijde vennootschap Aquiris moest zorgen voor de vergunningen, het architecturaal concept van de werken en de installatie van de kwaliteitssystemen. Ze moest de installatie laten bouwen door een tijdelijke vereniging van bouwfirma's en de exploitatie toevertrouwen aan een vennootschap die wordt geleid door een dochteronderneming van de groep.

⁷ Zie bijlage 2 *Schema van de aangepaste contractuele termijnen naar aanleiding van de overeenkomst van 18 december 2008*.

Met de overeenkomst van 28 januari 2009 wordt de concessie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest overgedragen naar de BMWB als concessiegever.

Geschil over de kenmerken van de effluenten

Hoofdstuk

3

Sedert de exploitatie in maart 2007 begon, slaagt het waterzuiveringsstation er niet in continu de contractueel vastgelegde prestaties te halen⁸. Tot het einde van de periode van observatie van de industriële werking voorziet de concessieovereenkomst op dat vlak in verminderde prestaties⁹.

Die vaststelling staat het verkrijgen van de DA in de weg en leidt tot een geschil wat in de overeenkomst die op 30 april 2010 tussen de BMWB en Aquiris werd gesloten, als volgt wordt verwoord:

“Aquiris stelt dat de installaties zich niet in een staat voor definitieve aanvaarding zouden kunnen bevinden wegens de kenmerken van de effluenten, die noch in overeenstemming zouden zijn met de referentielasten, noch met de gegarandeerde behandeling, zoals allebei bepaald in de concessieovereenkomst, alsook wegens de toestroom van zand. De BMWB van haar kant houdt staande dat de effluenten niet anders zijn dan contractueel voorzien en niet de oorzaak zijn van het niet-behalen van de contractuele prestaties, zodat Aquiris de definitieve aanvaarding niet binnen de contractuele termijn zou hebben verkregen, zonder dat daarvoor een gewettigde reden bestaat (...)”. (vertaling)

3.1 Klacht van de concessiehouder en stillegging van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord

3.1.1 Klacht van 5 februari 2009 en evolutie ervan

Op 5 februari 2009 heeft Aquiris een klacht ingediend op basis van artikel 16, § 1, van het BB¹⁰. De concessiehouder stelt daarin dat de kenmerken van de ontvangen effluenten zich sedert de VA van de installaties buiten de contractuele limietwaarden bevinden. Daardoor is het volgens Aquiris onmogelijk de behandeling van het water en van het slib te waarborgen en moeten er bewarende maatregelen worden genomen om de uitrusting te vrijwaren. Die klacht is tegelijkertijd een antwoord op de brief van de BMWB van 2 februari 2009, waarin aan de concessiehouder wordt gevraagd dat hij het programma zou bezorgen met de protocollen en de dienstverleners van de prestatiegarantietesten, alsook de antwoorden op de geformuleerde voorbehoudsbepalingen en de tekortkomingen die bij de VA werden vastgesteld¹¹.

⁸ Cf. bijlage 1 *Verklaring van bepaalde technische begrippen*.

⁹ In het functioneel programma van het BB wordt de kwaliteit van het geloosde effluent vastgelegd. Het gevraagde kwaliteitsniveau is behaald als de voorziene concentratiewaarde of het voorziene verminderingspercentage voor elk van de parameters in acht zijn genomen. Tijdens de periode van observatie van industriële werking (zes maanden tussen de VA en de DA), voorziet het functioneel programma in verminderde prestaties. De parameters worden dagelijks geanalyseerd. De door Aquiris uitgevoerde analyses worden door de BMWB geverifieerd. Er is geen betwisting over de resultaten van de analyses.

¹⁰ In deze bepaling wordt zowel voor de concessiegever als voor de concessiehouder de mogelijkheid bevestigd om een termijnverlenging, een herziening van de opdracht of de opzegging ervan te vragen ingeval van achterstand, tekortkomingen of andere feiten die aan de andere partij kunnen worden toegeschreven.

¹¹ De VA werd met ingang van 26 juni 2008 toegekend, d.i. met 15,7 maanden vertraging ten opzichte van de contractuele datum. Er werden belangrijke punten van voorbehoud aan gekoppeld: er moesten immers 701 opmerkingen worden behandeld vóór de DA (Rekenhof, *Waterzuiveringsstation Brussel-Noord, Indienstneming, exploitatie en financiering van de concessie*, september 2009, punt 3.3.3).

Aquiris eist bij brief van 19 oktober 2009 een bedrag van 40.176.000 euro¹² bij wijze van compensatie voor de tot 31 augustus 2009 geleden schade. Aangezien de BMWB die eis afwijst, daagt Aquiris die laatste op 1 februari 2010 voor de rechtbank, om het bedrag van haar eis langs het gerecht te bekomen. Dat bedrag zal ter uitvoering van de overeenkomst van 30 april 2010 in het kader van de betaling van de annuïteit 2009-2010¹³ worden verminderd tot 19.203.500 euro. Die vermindering met 20.970.500 euro kan worden verklaard doordat een deel van de aanspraken van Aquiris zich situeerde in de periode waarin de installaties werden gebouwd en bijgevolg niet in aanmerking kwam, rekening houdend met de overeenkomst van 18 december 2008, waarin werd geacteerd dat Aquiris afzag van elke eis met betrekking tot de bouwperiode¹⁴.

In de overeenkomst van 30 april 2010 wordt ook bepaald dat de door Aquiris aangespannen procedure wordt opgeschort totdat het expertenverslag wordt neergelegd waarvan hieronder sprake is.

Aquiris beoogt met haar klacht, zoals die in oktober 2009 werd geformuleerd en in april 2010 werd gewijzigd, enkel een gedeeltelijke vergoeding van de schade die de concessiehouder in het verleden zou hebben geleden. Er zit geen enkele investeringskost in om de contractuele prestaties te behalen. De inzet van de klacht kan aanzienlijk de hoogte in gaan door de aanvullende klacht van 10 juli 2012¹⁵ voor een bedrag van naar schatting 100 miljoen euro, dat de kosten voor de jaren 2009 tot 2011 en die van de toekomstige jaren omvat.

3.1.2 Aanwezigheid van zand en gedeeltelijke sluiting van het waterzuiveringsstation

Op 25 november 2009 stopt Aquiris tijdelijk met de behandeling van het water afkomstig van het afvoerkanaal van de rechteroever. De concessiehouder meldt immers dat er grote hoeveelheden zand binnenkomen en hij kondigt bewarende maatregelen aan die als een "tijdelijke sluiting" van het waterzuiveringsstation¹⁶ kunnen worden gekwalificeerd. Toen in juni 2009 het stortbekken van de Woluwebeek volliep met zand, oordeelde Aquiris nochtans zelf dat het stoppen met pompen gedurende drie tot vijf dagen en het storten van het effluent Woluwe-Haren in de Zenne, in strijd zouden zijn met de verplichte behandeling van dat effluent¹⁷.

Naar aanleiding van de schoonmaakoperaties aan de ontvangput en aan de sifon van de collector aan de rechteroever stelt Aquiris vast dat er niet alleen zandafzettingen zijn, maar dat er ook allerlei puin aanwezig is en maakt ze daar de nodige bedenkingen bij¹⁸.

¹² Deze som stemt overeen met de optelsom van door Aquiris als meerkosten vermelde posten; verschillende van die posten hebben duidelijk betrekking op de fase waarin het station werd gebouwd (verhoging van het volume van de biologische bekkens, verlenging van de uitvoeringstermijnen van het bouwcontract, enz.), waarop een coëfficiënt algemene kosten en financiële kosten wordt toegepast.

¹³ Cf. infra, punt 4.2.2 Overeenkomst van 30 april 2010.

¹⁴ Rekenhof, *Waterzuiveringsstation Brussel-Noord, Indienstneming, exploitatie en financiering van de concessie*, september 2009, punt 4.3.2.

¹⁵ Cf. infra punt 3.2.3.2 *Aanvullende eis van 10 juli 2012*.

¹⁶ Afleiden naar de Zenne van de effluënten afkomstig van de collector van de rechteroever; beperken van de biologische behandeling tot het werkelijk debiet bij droog weer van de twee andere collectoren; nog steeds niet laten werken van de slibbehandelingslijn (NO).

¹⁷ Brief van 4 juni 2009.

¹⁸ Brieven van 2, 3 en 9 december 2009.

3.1.3 Studie door de technische consultant in het kader van een maatregel van ambtswege

Het BB vermeldt de hypothese dat de installaties van het waterzuiveringsstation geheel of gedeeltelijk ontoereikend worden wegens het volume of de samenstelling van de te behandelen effluënten. In dat geval moet de concessiehouder de concessiegever daarover informeren met een verslag waarin alle elementen zijn opgenomen om de toestand te kunnen beoordelen. Als de concessiegever akkoord gaat met de door de concessiehouder voorgestelde werken, wordt uitdrukkelijk bepaald dat de opdracht wordt heronderhandeld¹⁹.

De BMWB acht de klachten van de concessiehouder ongefundeerd en is van oordeel dat er prestatiegarantietesten moeten worden uitgevoerd. Die testen hebben precies tot doel de kwaliteit te verifiëren van het behandelde water en van de in het station toegelaten belasting (zowel bij het binnenkomen als bij het verlaten van het station), alsook van de behandeling van het slib. De BMWB betekent aan Aquiris een ingebrekestelling om binnen de vijftien dagen de procedure voor de prestatiegarantietesten²⁰ op te starten en kondigt een maatregel van ambtswege²¹ aan om het in het BB voorziene verslag te laten opstellen.

Aangezien Aquiris weigert de prestatiegarantietesten uit te voeren, stellende dat testen uitgevoerd op basis van effluënten die niet in overeenstemming zijn met de opdracht geen enkele contractuele betekenis zouden hebben, en aangezien Aquiris niet het verslag opstelt dat het eventuele verband tussen de ontoereikendheid van de installaties en de kenmerken van de effluënten²² zou moeten verduidelijken, geeft de BMWB aan haar eigen technische consultant de opdracht dat verslag op kosten van Aquiris op te stellen. De BMWB wil daarmee de controle van de kwaliteit en het zandgehalte van het behandelde water objectiveren.

Aquiris betwist de geldigheid van de maatregel van ambtswege²³.

Het verslag van de technische consultant wordt op 9 december 2009²⁴ aan Aquiris bezorgd, die het verslag betwist²⁵.

Volgens de BMWB kan op basis van dat verslag niet worden geconcludeerd dat de installaties ontoereikend of onaangepast zouden zijn wegens het volume en de kenmerken van de te behandelen effluënten, met inbegrip van het aanwezige zand. De BMWB leidt eruit af dat de door Aquiris aangevoerde disfuncties en het niet-behalen van de prestaties niet kunnen worden toegeschreven aan de te behandelen effluënten.

3.1.4 Aanwezigheid van puin en totale stillegging van het waterzuiveringsstation

Het waterzuiveringsstation wordt gevoed door vier collectoren en er zijn drie afzonderlijke aansluitingsentiteiten. Na behandeling wordt het water geloosd in de Zenne.

¹⁹ Artikel 2.1.1.18.3 van het technisch gedeelte van het BB *Verbeteringswerken aan de installaties*.

²⁰ Brief van 7 juli 2009.

²¹ De maatregel van ambtswege, in casu het sluiten van een opdracht voor rekening, is een actiemiddel waarvan de aanbestedende overheid zich kan bedienen als de opdracht niet wordt uitgevoerd.

²² Brief van 17 september 2009.

²³ Brief van 18 september 2009.

²⁴ Brief van 9 december 2009 waarmee het verslag wordt bezorgd.

²⁵ Brieven van 11 en 16 december 2009.

Op 9 december 2009, de dag waarop het verslag van de technische consultant²⁶ werd meegedeeld, laat Aquiris de concessiegever weten dat het waterzuiveringsstation op 8 december 2009 werd stilgelegd omdat de kleppen van de veiligheidskamers niet kunnen worden gesloten, wat volgens Aquiris een groot risico kan vormen voor de veiligheid van het exploitatiepersoneel. In de notulen van de raad van bestuur van Aquiris wordt de beslissing tot de volledige stillegging als volgt verwoord: "De leden van de raad vragen dus aan de gedelegeerd bestuurder om het pompen onmiddellijk te stoppen, om een inspectie te doen van de ontvanginstallaties van de andere twee collectoren, om het afval te laten verwijderen, om de werking van de kleppen van de veiligheidskamers te laten verifiëren en om pas weer met pompen te starten als aan de veiligheidsvoorwaarden is voldaan"²⁷. (vertaling)

De totale stillegging van het station en de daaropvolgende vervuiling van de Zenne lokken veel reacties uit. De commissie voor Leefmilieu van het Brussels Parlement houdt een bijzondere zitting waarin heel wat interpellaties plaatsvinden²⁸.

De BMWB en Aquiris laten tussen 9 en 18 december 2009 door een gerechtsdeurwaarder verschillende vaststellingen doen over de toestand van de installaties.

Op 18 december 2009 beveelt de rechter in kort geding het station onmiddellijk en volledig herop te starten en in werking te houden, op straffe van dwangsommen²⁹.

3.1.5 Heropstart van het waterzuiveringsstation

Aquiris kondigt bij brief van 19 december 2009 aan dat het station opnieuw wordt opgestart.

Enkele weken later verbindt de concessiehouder zich er formeel toe onmiddellijk contact op te nemen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de BMWB vooraleer enig initiatief te nemen dat kan leiden tot een nieuwe, zelfs gedeeltelijke stillegging van de installaties³⁰. Die verbintenis zal worden bevestigd met de overeenkomst van 30 april 2010 in het kader van de betaling van de annuïteit 2009-2010³¹. In die overeenkomst wordt bovendien bepaald dat uiterlijk tegen 15 juli 2010 in gezamenlijk overleg een protocol zal worden opgesteld dat zal moeten worden nageleefd als zich een feit voordoet dat een dringende tussenkomst vereist.

3.1.6 Onderzoek van de mogelijkheden tot verbreking van de concessieovereenkomst

Ingevolge de totale sluiting van het station in december 2009 heeft de BMWB rekening gehouden met een mogelijke verbreking van de concessieovereenkomst. Ze heeft contact opgenomen met de exploitant van het station Brussel-Zuid om alle nodige bijstand te be-

²⁶ Cf. supra punt 3.1.3 *Studie door de technische consultant in het kader van een maatregel van ambtswege*.

²⁷ In het kader van hun verslag (cf. infra punt 3.2.2 *Expertenverslag over de oorzaken en de omstandigheden van de stillegging van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord. Definitief verslag van 13 januari 2011*), wijst het college van experts op de ambiguïteit van die notulen: "Het gelijktijdig stoppen met pompen is niet uitdrukkelijk vermeld, net zo min als de toelating om onbehandeld water in de Zenne te lozen". Verslag "stillegging", p. 167. (vertaling)

²⁸ Vergadering van 17 december 2009. I.V. COM (2009-2010) nr. 24.

²⁹ Dagvaarding door het Vlaams Gewest en de Vlaamse Milieumaatschappij. Cf. bijlage 3, punt 7.3.2.2 *Arrest van 22 juni 2010 van het hof van beroep van Brussel*.

³⁰ Brief van 4 januari 2010.

³¹ Cf. infra, punt 4.2.2 *Overeenkomst van 30 april 2010*.

komen om de continuïteit van de exploitatie te verzekeren³² en heeft daarop een positieve reactie gekregen.

De BMWB heeft eveneens de financiële balans opgemaakt van de verschillende mogelijkheden om de concessieovereenkomst te verbreken³³. Op verzoek van de raad van bestuur werd ruimer bekeken welke praktische implicaties een verbreking zou hebben voor de sanering van het afvalwater, de modaliteiten om de exploitatie over te nemen, enz.³⁴. De raad van bestuur³⁵ heeft een nota daarover goedgekeurd en zijn voorzitter heeft de voornaamste conclusies ervan uiteengezet in de commissie voor Leefmilieu van het Brussels Parlement: *“de aanbestedende overheid kan eveneens vroegtijdig de concessie beëindigen als de concessiehouder ernstig tekortschiet in de verplichtingen die voortvloeien uit de concessie, zowel ten aanzien van de aanbestedende overheid als ten aanzien van de begunstigden van de dienst die hij moet verzekeren. In dat geval heeft de concessiehouder recht op de uitbetaling binnen een termijn van één jaar van een vergoeding die overeenkomt met een deel, uitgedrukt in een breuk, van de helft van de kosten van de door hem uitgevoerde werken. De raming van de BMWB komt op een bedrag van 110,4 miljoen euro”*³⁶. (vertaling)

3.2 Expertenverslagen

3.2.1 Voorafgaande opmerking

In de volgende twee punten zijn samenvattingen en uittreksels van de twee expertenverslagen opgenomen. Het Rekenhof vestigt er de aandacht op dat die verslagen door de partijen op uiteenlopende wijze worden geïnterpreteerd. Ze moeten hierover tot overeenstemming komen, of naar de bevoegde instanties stappen om het geschil te beslechten. Bijgevolg vormen de expertenverslagen in hun geheel de enige toetssteen waarnaar het Rekenhof in dit verslag verwijst.

3.2.2 Expertenverslag over de oorzaken en de omstandigheden van de stillegging van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord. Definitief verslag van 13 januari 2011

Naar aanleiding van de totale sluiting van het station dagvaardt de BMWB Aquiris om haar te laten veroordelen tot de uitvoering van haar wettelijke en contractuele waterzuiveringsverplichting en ze vraagt een college van experts aan te duiden dat zich zal moeten uitspreken over de oorzaken en de omstandigheden van de stillegging van het station.

De uitspraak in kort geding van 26 januari 2010 stelt vast dat de partijen in de loop van de procedure tot een akkoord zijn gekomen om overeenkomstig het BB een expertenonder-

³² Raad van bestuur van 23 december 2009, beslissing geconcretiseerd in een brief van dezelfde datum.

³³ Raad van bestuur van 5 en 14 januari 2010.

³⁴ Raad van bestuur van 25 januari 2010.

³⁵ Raad van bestuur van 12 februari 2010.

³⁶ Cf. I.V. COM (2009-2010) nr. 49, p. 29-30. Die raming is gebaseerd op de totale investeringskosten voor een bedrag van meer dan 216 miljoen euro, vermeerderd met de interesten berekend op drie jaar (43 miljoen euro).

zoek³⁷ te laten uitvoeren naar de oorzaken en de omstandigheden van de stillegging van het station.

Het college van experts heeft zijn definitief verslag op 13 januari 2011 neergelegd, nadat de partijen op de voorlopige versie van dat document hadden geantwoord. Dat verslag, met als titel “stillegging”, concludeert dat de technische redenen die Aquiris heeft ingeroepen om de waterzuivering stil te leggen en niet-gezuiverd water in de Zenne te lozen, niet gegrond zijn. Bovendien “*leidt het gedeeltelijk of gelijktijdig stopzetten van de pompen niet noodzakelijkerwijze tot een gedeeltelijke of totale stillegging van de zuivering van het afvalwater*”³⁸ (vertaling), aldus de experts.

Het verslag “stillegging” werd meegedeeld aan de leden van de commissie voor Leefmilieu van het Brussels Parlement, die op 15 februari 2011 vergaderde om de draagwijdte en de gevolgen ervan te onderzoeken³⁹.

De minister heeft in die vergadering uiteengezet dat, wat betreft de gevolgen voor de lopende gerechtelijke procedures⁴⁰, de vergoeding voor de veroorzaakte schade uitsluitend ten laste zal moeten worden gelegd van Aquiris en dat de advocaten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de verschillende partijen die actie hadden ondernomen tegen het gewest of tegen de gewestelijke instellingen, hadden gevraagd hun vorderingen te laten vallen.

De minister heeft ook meegedeeld dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich tegen Aquiris wil keren om de materiële en morele schade, met inbegrip van de imagoschade van het gewest, te laten vergoeden.

De minister heeft er tot slot op gewezen dat de technische coördinatie tussen de exploitant van het station en de exploitanten van de collectoren, die het college van experts als onontbeerlijk beschouwen, wel degelijk bestond en dat ze heel goed werkte tijdens de bouw van het station en bij het begin van de exploitatie ervan. De minister heeft ook gepreciseerd dat Aquiris die coördinatie, die naar aanleiding van de gebeurtenissen vóór de sluiting van het station werd onderbroken, heeft gereactiveerd om de uit te voeren onderhoudswerken op een gecoördineerde wijze te beheren.

De kwestie van de technische coördinatie heeft geleid tot een initiatief van Aquiris, die in overleg met de BMWB aan Vivaqua⁴¹ heeft voorgesteld een werkgroep op te richten om niet

³⁷ Artikel 1.2.2.17 van het BB bepaalt: “Als er tussen de partijen een geschil van technische aard ontstaat, stellen ze een college van experts aan. Iedere partij stelt haar eigen expert aan en die experts kiezen samen een derde expert, die het college voorziet. Als een van de experts niet wordt aangesteld, gaat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel over tot die aanstelling op verzoek van de meest gerede partij. Het advies van het college heeft gerechtelijke expertisewaarde. De expertisekosten worden provisioneel gedragen door elk van de partijen, voor de helft. Deze clause is eveneens van toepassing als het geschil een of meerdere leden van de groep die de aanneming uitvoert, tegenover elkaar stelt.” (vertaling)

³⁸ Verslag “stillegging”, p. 168.

³⁹ Integraal verslag van de commissie voor Leefmilieu van 15 februari 2011. I.V. COM (2010-2011), nr. 43.

⁴⁰ Cf. bijlage 3 *Balans van de gerechtelijke procedures*.

⁴¹ De intercommunale vereniging die bevoegd is voor het operationeel beheer van de infrastructuur voor de waterverdeling en voor de opvang door de gemeenten van het stedelijk afvalwater.

alleen de informatieprocedures te definiëren die nuttig zijn voor de exploitatie, maar ook de mogelijke pistes voor verbetering⁴².

In een latere vergadering van de commissie voor Leefmilieu van het Brussels Parlement op 28 februari 2012 heeft de minister bevestigd dat het overlegcomité werd geïnstalleerd en dat vergaderingen met de betrokken actoren werden georganiseerd⁴³.

3.2.3 **Expertenverslag over de kenmerken van de influenten. Definitief verslag van 8 december 2011**

De aanvankelijke opdracht van het college van experts werd door de bovenvermelde overeenkomst van 30 april 2010 uitgebreid, waardoor die ook slaat op de kenmerken van de effluënten, een opdracht die als volgt werd gepreciseerd:

- “• *Onderzoeken of de kenmerken van de inkomende effluënten de oorzaak of één van de oorzaken zijn van het niet-behalen van de in de concessieovereenkomst bepaalde prestaties en van de onmogelijkheid om de prestatiegarantietest uit te voeren vóór de definitieve aanvaarding en om zich dus over de definitieve aanvaarding uit te spreken;*
- *zo niet, zoeken naar de oorzaak of de oorzaken;*
- *bepalen of de kenmerken van de effectief in het station komende effluënten verschillen van de kenmerken van de inkomende effluënten zoals beschreven in de concessieovereenkomst en in de meetcampagnes van 2000 en 2002; in voorkomend geval de weerslag ervan bepalen voor het behalen van de door de overeenkomst geëiste prestaties;*
- *zeggen of de werken, installaties, toevoegingen van welke aard ook die op voorstel van Aquiris aan de installaties moeten gebeuren, een oplossing kunnen bieden voor de vastgestelde situatie; zo niet, beschrijven welke werken, installaties... noodzakelijk zouden zijn⁴⁴.” (vertaling)*

Het zogeheten “remediëringsverslag” werd in twee fasen opgesteld: het college van experts heeft in mei 2011 een voorlopige versie neergelegd om de partijen de gelegenheid te geven opmerkingen te formuleren; het definitieve verslag dat rekening hield met de opmerkingen van de partijen werd op 8 december 2011 ingediend. Het is gebaseerd op waarnemingen tussen 26 december 2008 en 30 november 2010.

Terwijl de kern van het debat draait rond de kenmerken van de influenten en de grootte van het station, hebben de experts vastgesteld dat er geen adequate steekproeven⁴⁵ zijn

⁴² Brief van Aquiris van 20 april 2011.

⁴³ Integraal verslag van de commissie voor Leefmilieu van 28 februari 2012. I.V. COM (2011-2012), nr. 45, p. 34.

⁴⁴ Het laatste deel van de definitie van de expertenopdracht werd met het akkoord van de partijen geschrapt na een suggestie van het college van experts, dat van oordeel was dat voor de uitvoering van die taak een gedetailleerde studie van de technische en economische haalbaarheid zou moeten worden gemaakt, terwijl het niet wil optreden als een studiebureau. Expertenverslag, gezamenlijk gedeelte, p. 11.

⁴⁵ “Er worden niet bij de juiste positie adequate steekproeven genomen om de representatieve kenmerken van de in het waterzuiveringsstation inkomende bruto-influent te kunnen kennen. De huidige automatische steekproefinrichtingen die ver achter de toegang van de installatie zijn geplaatst, nemen niet altijd een representatieve steekproef” (remediëringsverslag, p. 328, vertaling). Toen Aquiris door het Rekenhof werd gehoord, hield ze staande dat de steekproef gebeurde conform de overeenkomst.

genomen en dat het onmogelijk is de nota te verkrijgen over de berekening van de grootte⁴⁶ van Aquiris, evenmin als de plannen “as-built” van de installaties⁴⁷. Daarenboven waren de al uitgevoerde wijzigingen die de experts ter plekke hebben kunnen zien, niet in het dossier opgenomen⁴⁸.

In het expertenverslag worden minstens twee grote problemen vermeld: de onderdimensionering van het station en de toename van de belasting. Het probleem van de onderdimensionering is belangrijker dan dat van de toegenomen belasting⁴⁹.

Volgens het expertenverslag is er echter weinig verschil tussen de kenmerken van de influenten die in de overeenkomst worden beschreven en die van de influenten die naar aanleiding van het expertenverslag werden geanalyseerd⁵⁰.

Op 28 februari 2012 heeft de commissie voor Leefmilieu van het Brussels Parlement het expertenverslag besproken en heeft ze geluisterd naar de uitleg van de minister bevoegd voor het Waterbeleid⁵¹.

De commissieleden hebben gevraagd dat de Brusselse overheden in gesprek zouden blijven met de concessiehouder, maar voet bij stuk zouden houden voor de naleving van de overeenkomst. De minister bracht de vervaldatum van de annuïteit 2011-2012⁵² ter sprake en de mogelijkheid voor de BMWB om de door Aquiris verschuldigde bedragen te recupereren, of zelfs een afhouding uit te voeren die overeenstemt met de provisie om het waterzuiveringsstation bij afloop van de concessie aan te passen.

Toen het Rekenhof zijn onderzoek afsloot, had de BMWB de verschuldigde bedragen gerecupereerd op de annuïteit 2009-2010. De wettelijkheid van die actie, alsook het globale geschil, waren ter beoordeling aan het gerecht voorgelegd⁵³.

⁴⁶ “Het college van experts heeft Aquiris uitdrukkelijk om haar nota over de grootte van het waterzuiveringsstation gevraagd, maar Aquiris kon die niet verstrekken. In antwoord op die vraag heeft Aquiris enkele dimensioneringscriteria en hypothesen voorgelegd die in haar simulatiemodel waren opgenomen, alsook de resultaten van de simulatie. Het college van experts heeft de dimensioneringsberekeningen van Aquiris dus niet kunnen verifiëren. Het college van experts heeft zich verplicht gezien een berekeningsnota op te stellen waarbij ze de regels van de kunst heeft moeten volgen om de dimensioneringshypothese en de dimensioneringsmethodologie vast te stellen” (vertaling) (remediëringsverslag, p. 287). Toen Aquiris werd gehoord, heeft ze het Rekenhof laten weten dat ze de gedetailleerde berekeningsnota’s van de verschillende werken niet had verstrekt omdat dergelijke nota’s een veel te ingewikkeld en lijvig dossier zouden opleveren om door de experts te worden gebruikt.

⁴⁷ Remediëringsverslag, p. 68.

⁴⁸ Remediëringsverslag, p. 356. Toen Aquiris door het Rekenhof werd gehoord, heeft de maatschappij staande gehouden dat de al door Aquiris uitgevoerde wijzigingen van bij het begin aan de experts waren meegedeeld en dat ze de plannen van de installaties had bezorgd.

⁴⁹ Remediëringsverslag, p. 359.

⁵⁰ Remediëringsverslag, p. 353.

⁵¹ Integraal verslag van de commissie voor Leefmilieu van 28 februari 2012. I.V. COM (2011-2012), nr. 55.

⁵² Cf. infra punt 4.4 *Annuïteiten 2011-2012*.

⁵³ Cf. infra de punten 4.2 *Annuïteit 2009-2010 en overeenkomst van 30 april 2010* en 4.3.2 *Afhouding door de BMWB en vereffening van de annuïteit*.

3.2.3.1 *Uiteenlopende interpretaties door de partijen van de conclusies van het “re-mediëringsverslag” van de experten; door de BMWB verworpen voorstel van dadingsovereenkomst van Aquiris*

Naar aanleiding van het expertenverslag vraagt de BMWB aan Aquiris te starten met de contractuele formaliteiten die moeten leiden tot de DA⁵⁴. Aangezien het expertenverslag de stelling van Aquiris niet heeft bevestigd, dient die stap volgens de BMWB niet meer te worden uitgesteld. Aquiris stelt een ontwerp van dadingsovereenkomst⁵⁵ voor om enerzijds de overeenkomst te wijzigen en anderzijds het geschil in verband met haar financiële eisen te regelen.

De wijziging van de concessieovereenkomst voorziet in de uitbreiding van het gegarandeerde behandelingsdomein (GBD), de vermindering van de stikstofprestatie en de stijging van de prijs om de recurrente meerkosten voor de exploitatie erin te integreren⁵⁶. Aquiris stelt eveneens voor de procedure voor het verkrijgen van de DA aan te passen.

Wat haar financiële eisen betreft⁵⁷, stelt Aquiris voor om af te zien van een aantal eisen ten belope van naar schatting 36.980.000 euro, maar ze wil wel de verzekeringsmeerkosten (765.000 euro) en het saldo van de annuïteit 2010-2011 (4.200.975,68 euro zonder btw)⁵⁸ recupereren. Ze wil ook de terugvordering door de BMWB van een deel van de annuïteit 2009-2010 (6.522.030,24 euro zonder btw)⁵⁹ verhinderen, de toepassing vermijden van de conventionele boetes voor de niet-naleving van de verplichting inzake DA (1.250 euro per dag vanaf 7 juli 2009, datum van opstelling van het proces-verbaal van tekortkoming) en de inhouding beletten van een provisie op de annuïteit met het oog op de aanpassing van het station op het einde van de concessieovereenkomst.

Dat voorstel van dading werd verworpen door de BMWB, die in het expertenverslag geen enkele reden terugvindt waarom de concessieovereenkomst direct zou moeten worden gewijzigd⁶⁰. De hoofdeis van Aquiris heeft immers betrekking op de terugvordering van de kosten die de concessiehouder als extra kosten bestempelt en die hij toeschrijft aan de influent, die niet in overeenstemming zouden zijn met wat contractueel was bepaald. Volgens het expertenverslag zijn er echter weinig verschillen tussen de in de overeenkomst beschreven kenmerken van het influent en dat wat bij de expertise werd waargenomen.

⁵⁴ Brief van 15 december 2011.

⁵⁵ Brief van 7 februari 2012.

⁵⁶ Die exploitatiemeerkosten worden door Aquiris op 5.319.000 euro zonder btw op jaarbasis geraamd en worden verklaard door het wegvoeren van de afzetting van fijn zand in de bekkens en de behandeling ervan (1.200.000 euro), het wegvoeren van puin dat door de beschermingsroosters werd tegengehouden en de externe behandeling ervan (379.000 euro), het wegvoeren en behandelen van overtollig slib, met inbegrip van de reactieve stoffen voor de slibbehandeling en het onderhoud en de vernieuwing van de uitrustingen (3.531.000 euro), alsook de meerkosten voor de werking van de biologische bekkens, zoals de reactieve stoffen voor de waterzuivering, het onderhoud en de vernieuwing van de uitrustingen, de energie (209.000 euro).

⁵⁷ Cf. supra punt 3.1.1 *Klacht van 5 februari 2009 en evolutie ervan*.

⁵⁸ Cr. infra punt 4.3, *Annuïteit 2010-2011*

⁵⁹ Cf. infra punt 4.2, *Annuïteit 2009-2010 en overeenkomst van 30 april 2010*.

⁶⁰ Brief van 13 februari 2012. Aquiris is nochtans van oordeel dat de BMWB nooit heeft geantwoord op haar brief van 7 februari 2012 (brief van 2 april 2013).

3.2.3.2 Aanvullende eis van 10 juli 2012

Aquiris stelt in haar brief van 10 juli 2012 dat haar eis de kosten betreft die ze vanaf december 2009 heeft gedragen omdat de te behandelen influenten niet conform zijn met de overeenkomst. De concessiehouder kondigt aan dat zijn eis bij die van 19 oktober 2009⁶¹ zou worden gevoegd, in het kader van de procedure die weer werd opgestart voor de rechtbank van eerste aanleg “als de BMWB zou volharden in haar weigering om via onderhandelingen tot oplossingen te komen”⁶².

Bij die brief is een bijlage gevoegd die kan worden omschreven als aanvullende eis van 10 juli 2012. Ze groepeert:

- 1° de extra kosten die Aquiris zou hebben gedragen voor de behandeling van afvalwater als gevolg van de overschrijdingen van de te behandelen vuilvracht;
- 2° de extra kosten voor de slibverwerking ingevolge de overschrijdingen van de te behandelen vuilvracht;
- 3° de kosten voor het wegvoeren van de afzetting van fijn zand in de biologische bekken en de externe behandeling;
- 4° de kosten die voortvloeien uit de toestroom van grof puin.

De eis heeft zowel betrekking op de kosten voor de jaren 2010 en 2011, als op die voor toekomstige jaren. Het globale bedrag kan op 100 miljoen euro worden geraamd, dat moet worden gevoegd bij het bedrag van 19,2 miljoen euro dat op 19 oktober 2009 werd geëist. Het gaat in hoofdzaak om financiële eisen van Aquiris die al waren opgenomen in het voorstel van dadingsovereenkomst van februari 2012⁶³.

Daarin voert Aquiris aan dat “de onderdimensionering van de biologische bekkens die door de experts wordt aangevoerd, alleen wordt beoordeeld op grond van het criterium van het GBD, terwijl het BB van de overeenkomst ook capaciteitscriteria preciseert die in het expertenverslag niet in aanmerking worden genomen” (vertaling). Volgens Aquiris wordt de capaciteit van het station bepaald in aantal inwonersequivalenten (IE), berekend volgens de Europese richtlijn 91/271/EEG, en is de wekelijkse maximale gemiddelde belasting sinds de VA 17 % hoger dan de contractuele capaciteit van het station (1.290.000 IE in plaats van 1.100.000).

De BMWB heeft op die stelling gereageerd in het kader van de conclusies die ze op 5 maart 2013 heeft ingediend bij de rechtbank van koophandel van Brussel⁶⁴. Volgens de BMWB staat er in de aangehaalde Europese richtlijn geen definitie van de capaciteit van een station. Bovendien vestigt de BMWB de aandacht op een dubbele berekeningsfout⁶⁵, die na correctie IE-metingen oplevert van 1.104.767 IE voor 2010 en van 1.074.317 IE voor 2011.

⁶¹ Cf. supra punt 3.1.1 *Klacht van 5 februari en evolutie ervan*.

⁶² Voor zover het Rekenhof weet, was de aanvullende eis op 1 april 2013 niet toegevoegd aan de gerechtelijke procedure.

⁶³ Cf. supra punt 3.2.3.1 *Uiteenlopende interpretaties door de partijen van de conclusies van het remediërsverslag van de experts; door de BMWB verworpen voorstel van dadingsovereenkomst van Aquiris*.

⁶⁴ Zie infra, punt 7.3.7. *Dagvaarding van Aquiris tegen BMWB om het verschuldigde saldo van de annuïteiten 2010-2011 en 2011-2012 terug te vorderen*.

⁶⁵ Met name het feit dat de meting moet worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 4 van de richtlijn, waarbij ongewone situaties zoals hevige regenval worden uitgesloten.

3.3 Prestatiegarantietesten

Ondanks de uiteenlopende interpretaties van het expertenverslag en de eisen van elk van de partijen werd vooruitgang geboekt op het vlak van de uitvoering van de prestatiegarantietesten. Overeenkomstig artikel 2.1.1.1.12.6-a van het technisch gedeelte van het BB “zijn de prestatiegarantietesten bedoeld om de verwerkingscapaciteiten, de kwaliteit van de verwerkingen, het verbruik en de rendementen van de verschillende toestellen in normale werksomstandigheden te bepalen”. (vertaling)

Vanaf 22 december 2011 zijn de partijen met technische besprekingen begonnen in het kader van een werkgroep om oplossingen te vinden die op lange termijn kunnen voldoen aan de milieudoelstellingen van het project, terwijl ze slechts een minimuminvestering vergen in termen van financiële middelen en inplantingskalender.

Aquiris meent dat de vergaderingen van de werkgroep de baan hebben geruimd voor een akkoord over de uitbouw van een bijkomende Actiflo^{®66} en over bepaalde modaliteiten van de DA⁶⁷. Ze bevestigt haar intentie om de operaties voorafgaand aan de DA te realiseren, rekening houdend met het akkoord van de BMWB om daartoe over te gaan in het raam van de werking met bridage⁶⁸ van de biologische behandeling. Aquiris deelt eveneens de voortgang mee van de studie over de structurele oplossing door een bijkomende Actiflo® te bouwen⁶⁹. Ze legt de referenties van een ingenieursbureau voor dat werd gekozen om de operaties te superviseren.

De BMWB heeft gepreciseerd dat de prestatiegarantietesten effectief kunnen starten, maar dat het daarentegen uitgesloten is de DA af te leveren zolang de extra Actiflo® niet is geïnstalleerd en in werking is gesteld⁷⁰.

Aquiris heeft de BMWB een protocol van DA⁷¹ toegezonden en de technische commentaar van de BMWB ingewonnen⁷².

De prestatiegarantietesten vonden plaats tussen 8 oktober en 7 november 2012. Ze hebben aanleiding gegeven tot de opstelling van een verslag door een ingenieursbureau, met als titel “verslag inzake definitieve aanvaarding”⁷³. Ook werd op 28 januari 2013 door de BMWB een proces-verbaal van vaststelling opgesteld⁷⁴. Dat proces-verbaal werd bekritiseerd door Aquiris, die het onvolledig vindt en het verwijt maakt dat het geen enkele conclusie formu-

⁶⁶ Cf. bijlage 1 *Verklaring van bepaalde technische begrippen*, punt 7.1.1 *Synthetisch schema van de terminologie*. De toevoeging van een bijkomende Actiflo® lijkt een structurele oplossing voor het conformiteitsprobleem van de bridage met betrekking tot de concessieovereenkomst (cf. infra bijlage 1 punt 7.1.4 *Bridage*). Die oplossing zou immers de capaciteit van de regenlijn herstellen, een capaciteit die door de bridage verloren was. Aquiris raamt de kostprijs van de investering op 6.700.000 euro.

⁶⁷ Brief van 17 februari 2012.

⁶⁸ Cf. bijlage 1 *Verklaring van bepaalde technische begrippen*.

⁶⁹ Brief van 13 maart 2012.

⁷⁰ Brief van 19 maart 2012.

⁷¹ Brief van 4 mei 2012.

⁷² Brief van 28 juni 2012.

⁷³ Document overgezonden aan de BMWB als bijlage bij de brief van Aquiris van 4 december 2012.

⁷⁴ Document overgezonden aan Aquiris als bijlage bij de brief van de BMWB van 28 januari 2013.

leert over de conformiteit van de resultaten van de testen met de door Aquiris aangegeve behandelingswaarborgen⁷⁵.

Naar analogie met de conclusies van het expertenverslag hebben de prestatiegarantietesten het niet mogelijk gemaakt de partijen dichter bij elkaar te brengen.

---

⁷⁵ Brief van 31 januari 2013. Aquiris betwist daarin eveneens het belang van het bouwen van een extra installatie (derde Actiflo®), los van de vraag wie de kosten van een dergelijk bouwwerk zou moeten dragen.

Annuïteiten

Hoofdstuk

4

4.1 Annuïteit 2008-2009

Pro memorie:

- De VA werd toegekend op 26 juni 2008;
- Ten gevolge van de overeenkomst van 18 december 2008 stemt de VA niet meer overeen met de start van de exploitatieperiode, maar wel met het begin van de periode van observatie van de industriële werking⁷⁶;
- Ingevolge de overeenkomst van 18 december 2008 werd een annuïteit betaald voor de periode van 3 maart 2007 tot 2 maart 2008;
- In de periode van observatie van de industriële werking (zes maanden die in principe aflopen op 26 december 2008) gelden verminderde eisen voor de prestaties van het zuiveringsstation;
- Het BB staat Aquiris toe een nieuwe periode van zes maanden van observatie van de industriële werking aan te vragen;
- In de ministeriële brief van 5 december 2008 die de draagwijdte van de overeenkomst van 18 december 2008 preciseerde, werd toegestaan geen boete op te leggen aan Aquiris wegens niet-prestatie in de periode tussen 3 maart 2007 en 26 juni 2008⁷⁷;
- Het BB voorziet in een jaarlijkse tolerantie van 25 dagen bij de bepaling van het aantal dagen waarop de uitstroomprestaties niet werden nageleefd;
- Het BB bepaalt dat per dag van niet-prestatie de prijs niet wordt betaald en een boete wordt opgelegd van 14.750 euro.

4.1.1 Schuldvordering

Aquiris heeft een schuldvorderingsverklaring van 39.691.153,37 euro exclusief btw ingediend voor de exploitatieperiode 2008-2009⁷⁸.

Die periode is in twee opzichten bijzonder: enerzijds wordt ze gedeeltelijk gedekt door de overeenkomst van 18 december 2008 en anderzijds bevat ze de theoretische datum waarop de periode van observatie van de industriële werking afloopt. Het is dan ook noodzakelijk te bepalen welke contractuele normen van toepassing zijn. In dat kader maakt de BMWB het onderscheid tussen drie periodes, waarbij elke periode het vereiste prestatieniveau bepaalt.

Wat de contractuele jaarlijkse tolerantie van 25 dagen niet-conformiteit betreft, is de BMWB van plan om die proportioneel toe te passen: voor de periode van 27 juni 2008 tot 2 maart 2009 wordt de tolerantie op 18 dagen gebracht.

Volgens de aldus gepreciseerde contractuele normen wordt de schuldvordering teruggebracht tot 34.418.489,63 euro⁷⁹.

Aquiris betwist de berekeningsmodaliteiten van de BMWB.

⁷⁶ Zie bijlage 2 *Schema van de aangepaste contractuele termijnen naar aanleiding van de overeenkomst van 18 december 2008*.

⁷⁷ Rekenhof, *Waterzuiveringsstation Brussel-Noord: indienstneming, exploitatie en financiering van de concessie*, september 2009, punt 4.4.

⁷⁸ Brief van 5 maart 2009.

⁷⁹ Bedrag dat aan Aquiris werd bekendgemaakt op 3 april 2009.

4.1.2 Akkoord met voorbehoud van de BMWB over de berekeningsmodaliteiten

Op basis van een juridisch analyse van het standpunt van Aquiris beslist de raad van bestuur van de BMWB op 24 april 2009 de annuïteit 2008-2009 ten bedrage van 39.698.345,97 euro te betalen, d.w.z. zonder vermindering wegens niet-prestatie⁸⁰ en na correctie, op voorwaarde dat Aquiris vraagt om te kunnen genieten van de voorwaarden van de industriële werking en dat aan het akkoord over de annuïteit een voorbehoud wordt gekoppeld over de toepassing van de boetes als blijkt dat de problemen van het waterzuiveringsstation niet te wijten zijn aan de aan de concessiegever of aan onvoorziene omstandigheden.

Aangezien aan de eerste vraag is voldaan, vraagt de BMWB om een factuur op te stellen voor een bedrag van 39.698.345,97 euro exclusief btw, en behoudt ze zich het recht voor om de contractuele sancties toe te passen als Aquiris na afloop van het lopende onderzoek niet zou aantonen dat de aan het licht gebrachte problemen zijn toe te schrijven aan feiten en omstandigheden die niet aan haar kunnen worden geweten⁸¹.

Annuïteit 2008-2009		
Schuldvordering	Factuur/vereffening	Verklaring
39.691.153,37 euro	39.698.345,97 euro	Nieuwe periode van observatie van de industriële werking: toepassing van verminderde prestaties.

4.2 Annuïteit 2009-2010 en overeenkomst van 30 april 2010

Pro memorie:

- De annuïteit 2008-2009 werd betaald zonder vermindering wegens niet-prestatie, maar met voorbehoud;
- Het waterzuiveringsstation werd 11 dagen stilgelegd in 2009;
- Er is een expertenonderzoek aan de gang naar de oorzaken en de omstandigheden van de stillegging van het station.

4.2.1 Verklaring van schuldvordering

Aquiris heeft een schuldvordering van 39.238.452,70 euro exclusief btw ingediend bij wijze van annuïteit voor de exploitatieperiode van 3 maart 2009 tot 2 maart 2010⁸². Die steunt op de vereiste verwerkingsprestaties in de periode van observatie van de industriële werking (verminderde prestaties) en houdt rekening met 11 dagen volledige stopzetting van de behandeling van de effluënten van 9 tot 19 december 2009; de dagen van stopzetting geven volgens Aquiris echter geen aanleiding tot vermindering van de annuïteit.

De BMWB stelt vast dat er op grond van de nominale prestaties 95 niet-conforme dagen zijn. Het bedrag van de annuïteit wordt bijgevolg teruggebracht tot 28.216.429 euro exclu-

⁸⁰ Rekening houdend met het feit dat de periode van de industriële werking ten minste van toepassing is tot 2 maart 2009 en dat de dagen buiten het GBD worden afgetrokken, blijven er slechts 24 niet-conforme lozingsdagen over, wat minder is dan de tolerantie van 25 dagen die geldt voor de hele periode.

⁸¹ Brieven van 29 tot 30 april 2009.

⁸² Brief van 4 maart 2010.

sief btw. Op basis van de verminderde prestaties zouden die 95 dagen worden beperkt tot 58 niet-conforme dagen en recht geven op een annuïteit van 34.633.693 euro exclusief btw⁸³.

Aangezien Aquiris niet heeft gevraagd om te genieten van een nieuwe periode van observatie van de industriële werking, beslist de raad van bestuur van de BMWB om het contract strikt toe te passen⁸⁴ (95 niet-conforme dagen).

4.2.2 Overeenkomst van 30 april 2010

De onderhandelingen over de annuïteit 2009-2010 monden op 30 april 2010 uit in de ondertekening van een overeenkomst. De definitieve tekst wordt goedgekeurd door de raden van bestuur van Aquiris en van de BMWB, die allebei werden gehouden op 3 mei 2010.

De overeenkomst bevat een door de partijen erkende beschrijving van het geschil en van de gevolgen ervan. Bovendien omschrijft ze de opdracht van het college van experts⁸⁵.

Wat de beschrijving van het geschil betreft, zet de overeenkomst in de overwegingen het standpunt van de partijen uiteen en stelt ze vast dat ze allebei bij hun standpunt blijven:

“Aquiris stelt dat de installaties zich niet in een staat voor definitieve aanvaarding zouden kunnen bevinden wegens de kenmerken van de effluenten, die noch in overeenstemming zouden zijn met de referentielasten, noch met de gegarandeerde behandeling, zoals allebei bepaald in de concessieovereenkomst, alsook wegens de toestroom van zand. De BMWB van haar kant houdt staande dat de effluenten niet anders zijn dan contractueel voorzien en niet de oorzaak zijn van het niet-behalen van de contractuele prestaties, zodat Aquiris de definitieve aanvaarding niet binnen de contractuele termijn zou hebben verkregen, zonder dat daarvoor een gewettigde reden bestaat (...).

Bovendien stelt de BMWB vast dat Aquiris niet alle voorbehoud dat gepaard ging met de voorlopige aanvaarding op 26 juni 2008 heeft weggenomen binnen de termijn waartoe ze zich had verbonden, namelijk tegen 26 januari 2009.” (vertaling)

Wat de gevolgen van het geschil betreft, voorziet de overeenkomst in de betaling van de annuïteit 2009-2010, de klacht die op 5 februari 2009⁸⁶ werd ingediend en de vraag over de aanpassing van de installaties⁸⁷.

Wat de annuïteit 2009-2010 betreft, *“als de stelling van Aquiris over de kenmerken van de effluenten niet juist blijkt te zijn, verkeert Aquiris in gebreke om de definitieve aanvaarding te hebben aangevraagd en verkregen binnen de contractuele termijn. De niet-naleving van de no-*

⁸³ Na verificatie van de hoeveelheden weggewerkte belastingen worden de bedragen respectievelijk opgetrokken tot 28.673.924,96 en 35.195.955,20 euro exclusief btw.

⁸⁴ Beslissing van de raad van bestuur van 2 april 2010.

⁸⁵ Zie supra, punt 3.2.3 *Expertenverslag over de kenmerken van de influenten. Definitief verslag van 8 december 2011.*

⁸⁶ Zie supra, punt 3.1.1 *Klacht van 5 februari 2009 en evolutie ervan.* De overeenkomst bepaalt daarover dat als de stelling van Aquiris niet wordt bevestigd, de klacht in haar geheel zou moeten worden verworpen.

⁸⁷ De overeenkomst bepaalt dat het volgens Aquiris noodzakelijk is om over te gaan tot een aanpassing of tot een verhoging van de capaciteit van de installaties om de effluenten die het station binnenkomen te behandelen met inachtneming van de prestaties die door de concessieovereenkomst worden gewaarborgd. Zie infra, punt 4.2.4 *Aanpassing die (volgens Aquiris) noodzakelijk is opdat de installaties de contractuele prestaties kunnen bereiken.*

minale prestaties, waarvan het behalen een contractuele resultaatsverplichting voor Aquiris vormt, zou te wijten zijn aan Aquiris. De annuïteit die haar verschuldigd is, zou daar aldus rekening mee moeten houden voor elk van de niet-conforme dagen boven de 25 tolerantiedagen, onverminderd de toepassing van boetes.” (vertaling)

Om het geschil te regelen, zijn de partijen overeengekomen:

- de initiële opdracht van het expertencollege uit te breiden door het ook te laten onderzoeken waarom de contractuele prestaties niet werden behaald en er niet kon worden overgegaan tot prestatiegarantietesten vóór de DA⁸⁸;
- hun eigen advies op te stellen over de eventuele impact van het begrip “belasting”, “referentiebelasting” en “GBD”, alsook over de dimensioneringsparameters van het station⁸⁹;
- dat Aquiris tegen uiterlijk 15 juli 2010 een gedetailleerd, gemotiveerd en becijferd plan voorstelt voor de aanpassingen, wijzigingen en inrichtingen die ze noodzakelijk acht opdat de installaties de contractuele prestaties zouden kunnen behalen en definitief zouden kunnen worden opgeleverd⁹⁰;
- de procedure die Aquiris heeft ingeleid in het kader van de klacht van 5 februari 2009 op te schorten en het hoofdbedrag ervan te beperken tot 19.203.500 euro exclusief btw⁹¹;
- dat de BMWB Aquiris een annuïteit 2009-2010 betaalt, waarvan het bedrag voorlopig wordt berekend op basis van prestaties met toleranties, ofwel een bedrag van 35.195.955,20 euro exclusief btw⁹², waarvan 28.673.924,96 euro ontegenzeggelijk verschuldigd zijn⁹³;
- dat Aquiris de verbintenissen die ze is aangegaan bij de heropstart van het station bevestigt⁹⁴; de partijen verbinden zich er bovendien toe om tegen uiterlijk 15 juli een protocol op te stellen dat moet worden nageleefd als zich een feit voordoet dat een dringende tussenkomst vereist⁹⁵.

De overeenkomst voorziet impliciet in besprekingen tussen beide partijen na het definitieve expertenverslag. Zo werd de definitieve regeling uitgesteld met betrekking tot de aanpassingen, het saldo van de klacht die door Aquiris werd ingediend in het kader van de klacht over de verzanding, alsook het definitieve bedrag van de annuïteit 2009-2010⁹⁶.

⁸⁸ Zie supra, punt 3.2.3 *Expertenverslag over de kenmerken van het influent. Definitief verslag van 8 december 2011* en punt 3.3 *Prestatiegarantietesten*.

⁸⁹ Dit punt van de overeenkomst werd door beide partijen uitgevoerd binnen de geplande termijn (zie de raad van bestuur van de BMWB van 3 juni 2010), maar heeft niet tot een oplossing geleid.

⁹⁰ Zie infra, punt 4.2.4 *Aanpassing die (volgens Aquiris) noodzakelijk is opdat de installaties de contractuele prestaties kunnen behalen*.

⁹¹ Zie supra, punt 3.1.1 *Klacht van 5 februari 2009 en evolutie ervan* en onder bijlage 3, punt 7.3.1 *Dagvaarding Aquiris tegen de BMWB (schadevergoeding voor het geleden nadeel ten gevolge van de verzanding van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord en de kenmerken van het influent)*.

⁹² Zelfs binnen deze hypothese zijn er 58 niet-conforme dagen, waarvan er 33 niet vergoed zijn (na aftrek van 25 dagen contractuele tolerantie) en aanleiding geven tot boetes ten bedrage van 486.420 euro.

⁹³ De overeenkomst preciseert nog dat Aquiris die annuïteit op 39.238.452,70 euro had geraamd.

⁹⁴ Zie supra, punt 3.1.5 *Heropstart van het waterzuiveringsstation*.

⁹⁵ Het protocol dat werd opgesteld op 14 juli 2010 deelt aan Aquiris het e-mailadres, de fax- en telefoonnummers mee van verantwoordelijken van de BMWB en van het kabinet van de minister die op de hoogte moeten worden gebracht als er iets is gebeurd dat een dringende tussenkomst vereist.

⁹⁶ De BMWB heeft naar aanleiding van het expertenverslag het “te veel geïnde” bedrag van 6.522.030,24 euro gecupereerd bij de betaling van de annuïteit 2011-2012 (zie infra, punt 4.4 *Annuïteit 2011-2012*).

De overeenkomst van 30 april 2010 lijkt een oplossing om de strijd tussen de partijen te bedaren in afwachting van het expertenverslag.

4.2.3 Vereffening van de annuïteit

Zodra de overeenkomst was ondertekend, deelde de BMWB Aquiris mee ⁹⁷ dat ze haar schuldvordering aanvaardde voor het bij overeenkomst vastgestelde bedrag van 35.195.955,20 euro exclusief btw, waarvan 47.350 euro wordt afgetrokken als kostprijs van de maatregel van ambtswege⁹⁸.

Hoewel het gaat om een punt dat wordt geregeld door de overeenkomst, heeft Aquiris gereageerd⁹⁹ op de berekening van de annuïteit door de BMWB en betwist ze de toepassing van de boetes en de tenlasteneming van de kosten van het verslag van de technische consultant dat in het raam van de maatregel van ambtswege werd opgesteld.

Annuïteit 2009-2010		
Schuldvordering	Factuur/vereffening	Uitleg
39.238.452,70 euro	35.195.955,20 euro (-47.350 euro: kostprijs van de maatregel van ambtswege)	Overeenkomst van 30 april 2010. De BMWB betaalt 35.195.955,20 euro waarvan 28.673.924,96 euro onbetwistbaar verschuldigd is. Wat er moet gebeuren met het verschil (6.522.030,24 euro), hangt af van het feit of de stelling van Aquiris met betrekking tot de kenmerken van de effluenten al dan niet wordt gevalideerd.

4.2.4 Aanpassing die (volgens Aquiris) noodzakelijk is opdat de installaties de contractuele prestaties kunnen behalen

Een van de belangrijke punten van de overeenkomst van 30 april 2010 bestaat uit het engagement van Aquiris om tegen uiterlijk 15 juli 2010 een gedetailleerd, gemotiveerd en becijferd plan voor te stellen van de aanpassingen, wijzigingen en inrichtingen die ze noodzakelijk acht opdat de installaties de contractuele prestaties zouden kunnen behalen en definitief zouden kunnen worden opgeleverd. De overeenkomst stipt ook aan dat Aquiris het precieze programma van die aanpassing voorstelt, alsook de datum van definitieve aanvaarding na het einde van de werken. Er wordt tot slot bepaald dat *“Aquiris de oplossing onverwijld ten uitvoer legt en dat ze dat voorlopig op haar kosten doet tot het advies van de experten bekend is. De definitieve aanrekening van die kosten moet rekening houden met het definitieve verslag dat de experten zullen overhandigen over het bijkomende punt van hun opdracht.”* (vertaling)

In dat kader heeft Aquiris een brief gestuurd over de *“aanpassing van het station Brussel-Noord aan de ontvangen vuilvracht”*, bestaande uit een brief en een voorstellingsnota¹⁰⁰. De concessiehouder zet er de noodzaak in uiteen om de verwerkingscapaciteit van het station te verhogen om ze af te stemmen op de daadwerkelijk ontvangen vuilvracht, die duidelijk hoger is dan wat in de concessieovereenkomst van meer dan 10 jaar geleden omschreven

⁹⁷ Brieven van 30 april en 3 mei 2010.

⁹⁸ Zie supra, punt 3.1.3 *Studie door de technische consultant in het kader van een maatregel van ambtswege*.

⁹⁹ Brief van 5 mei 2010.

¹⁰⁰ Brief van 13 juni 2010.

staat. Daarvoor stelt Aquiris een uitvoeringstermijn voor van 24 maanden na het verkrijgen van de nodige administratieve toelatingen.

De twee doelstellingen van de wijziging die moet worden aangebracht aan de werken bestaan erin dat het station in de mogelijkheid moet verkeren om de vastgestelde excedentaire vuilvracht bij droog weer te verwerken en dat de problemen met de grote hoeveelheden ontvangen fijn zand moeten kunnen worden geminimaliseerd. Aquiris beschrijft de aard van de nieuwe installaties en stelt voor om ze in te planten op een nieuw terrein dichtbij het voorbehandelingsgebouw *“om de latere uitbreidingsmogelijkheden van Brussel-Noord op het laatste beschikbare kwadrant zo veel mogelijk veilig te stellen”* (vertaling).

De kostprijs voor de bouw van de aanpassingsinstallaties wordt door Aquiris geraamd op 69.954.413 euro exclusief btw op basis van de maandelijkse betalingen met bewijsstukken van de vordering van de werken. Bovendien zou de exploitatie van het aldus uitgebreide station 4.408.884 euro exclusief btw meer kosten per jaar.

De raad van bestuur van de BMWB van 2 september 2010 heeft vastgesteld dat het onmogelijk is die oplossing onmiddellijk uit te voeren, rekening houdend met de keuze van Aquiris om de voorgestelde uitbreiding in te planten op een terrein buiten het station.

4.3 Annuïteit 2010-2011

Pro memorie:

- De betaling van de annuïteit 2009-2010 maakte het nodig om de overeenkomst van 30 april 2010 te sluiten, die niet volledig is uitgevoerd;
- het expertenonderzoek naar de kenmerken van de influenten wordt momenteel uitgevoerd.

4.3.1 Verklaring van schuldvordering

Op 8 maart 2011 dient Aquiris een schuldverklaringsverklaring van 40.250.081,74 euro exclusief btw in voor de exploitatieperiode van 3 maart 2010 tot 2 maart 2011. De brief bevat geen enkele overweging over de prestatienormen die moeten worden toegepast.

4.3.2 Afhouding door de BMWB en vereffening van de annuïteit

Na controle van de prestaties op basis van de maandelijkse rapporten van Aquiris corrigeert de BMWB de schuldvordering, rekening houdend met verschillende elementen, waaronder de toepassing van de nominale prestaties, zonder de indiening van het definitieve expertenverslag af te wachten¹⁰¹.

De berekening komt uit op een onbetwistbaar verschuldigd bedrag van 36.191.606,06 euro exclusief btw¹⁰², waarvan de BMWB 142.500 euro bijzondere boetes afhoudt wegens

¹⁰¹ Het antwoord van de BMWB (brief van 22 april 2011) hekelt ook het gebruik van de regenlijn (de bridage), terwijl het piekdebiet in het station onder 8,2 m³/s lag.

¹⁰² Het totaal aantal niet-conforme dagen bedraagt 57. Na toepassing van de contractuele tolerantie van 25 dagen blijven er 32 niet-vergoede dagen over, waarvoor een bijzondere boete van 14.740 euro/dag wordt toegepast (artikel 1.2.7.1 van het BB zoals gewijzigd door bijakte nr. 1).

verschillende vaststellingen van gebrekkige informatieverstrekking¹⁰³. De BMWB is dan ook van mening dat het bedrag dat moet worden gefactureerd als annuïteit 2010-2011 36.049.106,06 euro exclusief btw bedraagt.

De afhouding door de BMWB wordt betwist door Aquiris¹⁰⁴, die op 28 november 2011 een factuur van 4.200.975,68 euro exclusief btw heeft ingediend als saldo voor de annuïteit 2010-2011 en een factuur van 82.177,99 euro voor de verwijlntresten. De concessiehouder voert aan dat de indiening van het definitieve expertenverslag vertraging oploopt en dat hij de rekeningen van 2011 moet kunnen afsluiten.

De facturen worden betwist door de BMWB. De brief¹⁰⁵ waarin verzet wordt aangetekend, geeft aan dat de annuïteit 2010-2011 zal worden opgenomen in de besprekingen waarin de overeenkomst van 30 april 2010 voorziet en die moeten plaatsvinden na de indiening van het definitieve expertenverslag.

Annuïteit 2010-2011		
Schuldvordering	Factuur/vereffening	Verklaring
40.250.081,74 euro	36.191.606,06 euro (-142.500 euro: bijzondere boetes wegens gebrekkige informatieverstrekking)	Toepassing van de nominale prestaties door de BMWB (eenzijdige beslissing die door Aquiris wordt betwist)

De annuïteit 2010-2011 geeft voor het eerst aanleiding tot de toepassing van de nominale zuiveringsnormen van de concessieovereenkomst, onder voorbehoud van de conclusies van het lopende expertenonderzoek. De wettigheid van die beslissing wordt door Aquiris aangevochten voor de rechtbank van koophandel¹⁰⁶.

Met voorbehoud van de problematiek van de bridge¹⁰⁷ wordt er ook een verbetering van de prestaties van het station vastgesteld¹⁰⁸.

4.4 Annuïteit 2011-2012

Pro memorie:

Het definitieve expertenverslag werd ingediend op 8 december 2011. De BMWB meent dat, volgens dat document, de kenmerken van de influenten niet een van de oorzaken zijn van de onmogelijkheid om de AD uit te spreken.

¹⁰³ Toepassing van artikel 20, § 4, van het BB.

¹⁰⁴ In een brief van 30 mei 2011 vraagt Aquiris op basis van het voorlopige expertenverslag aan de BMWB de toelating om het saldo van de verklaring van schuldvordering van 8 maart 2011 te factureren, namelijk 4.200.975,68 euro exclusief btw. Volgens Aquiris blijkt uit het voorlopige verslag dat de kenmerken van de inkomende effluënten een oorzaak of zelfs de enige oorzaak zijn waarom de werken niet definitief kunnen worden aanvaard.

¹⁰⁵ Brief van 2 december 2011.

¹⁰⁶ Zie infra, punt 4.4.4 *Betwistingen van Aquiris* en punt 4.4.5 *Vereffening van de annuïteit*.

¹⁰⁷ Zie infra, punt 4.4.1 *Verklaring van schuldvordering* en bijlage 1 *Verklaring van bepaalde technische begrippen*.

¹⁰⁸ Op basis van de nominale prestaties zijn er 57 niet-conforme dagen, tegenover 95 voor de periode van de annuïteit 2009-2010.

4.4.1 Verklaring van schuldvordering

Aquiris dient een schuldvordering in voor een bedrag van 40.842.154,30 euro exclusief btw als annuïteit voor de exploitatieperiode van 3 maart 2011 tot 2 maart 2012¹⁰⁹. De concessiehouder meent dat zijn schuldvordering moet worden onderzocht op grond van de (verminderde) prestatiecriteria die in het stadium van de VA zijn vastgelegd.

Na enkele rekenkundige correcties wordt de annuïteit 2011-2012 vastgesteld op 40.786.638,31 euro exclusief btw.

4.4.2 Terugvordering van een deel van de annuïteit 2009-2010

Overeenkomstig artikel 4 van de overeenkomst van 30 april 2010¹¹⁰, dat bepaalt dat het bedrag dat wordt betaald als annuïteit 2009-2010 een voorlopig cijfer is, wenst de BMWB het bedrag van 6.522.030,24 euro terug te vorderen dat zij “te veel geïnd” noemt. Dat bedrag stemt overeen met het verschil dat voortvloeit uit de berekening van de annuïteit op basis van de verminderde prestaties of op basis van de nominale prestaties. De BMWB wil die terugvordering doorvoeren via een vermindering van het bedrag van de annuïteit 2011-2012.

4.4.3 Boetes

Op 7 juli 2009 werd een proces-verbaal van tekortkoming ten laste van Aquiris opgesteld, omdat Aquiris de DA niet had aangevraagd en verkregen. De BMWB vindt dat het expertenverslag de motivering van Aquiris daarvoor (kenmerken van de influenten) verwerpt en meent daarom een boete van 1.250 euro per dag te moeten toepassen overeenkomstig artikel 20, § 4, van het BB¹¹¹. Het bedrag van de boete werd vastgesteld op 27 april 2012 en bedraagt 1.281.250 euro. Voor de BMWB moet het bedrag ook worden teruggevorderd op de annuïteit 2011-2012.

4.4.4 Betwisting door Aquiris

Aquiris heeft zich verzet tegen de vermindering van haar schuldvordering bij wijze van annuïteit 2011-2012, zowel tegen de terugvordering van het te veel geïnde bedrag als tegen de toepassing van de boetes op basis van het proces-verbaal van tekortkoming¹¹².

Wat de toepassing van de boetes betreft, bekritiseert Aquiris het feit dat ze worden gerecupereerd op een onbetwiste annuïteit. Wat de niet-uitgevoerde prestatiegarantietesten betreft, verwijst de concessiehouder naar het expertenverslag om elke verantwoordelijkheid af te wenden. Volgens zijn interpretatie van het expertenverslag dat “*de kenmerken van het influent heeft aangewezen als een van de oorzaken van het niet-behalen van de prestaties van de DA*”, factureert Aquiris opnieuw het bedrag van 4.200.975,68 euro exclusief btw dat de BMWB had afgehouden op de annuïteit 2010-2011¹¹³.

¹⁰⁹ Brief van 14 maart 2012.

¹¹⁰ Zie supra, punt 4.2.2 *Overeenkomst van 30 april 2010*.

¹¹¹ Het gaat om een boete die in de algemene aannemingsvoorwaarden (AAV) is vastgelegd voor “*elke overtreding waarvoor in geen enkele bijzondere boete is voorzien en waarvoor geen enkele verantwoording werd toegestaan*” (vertaling). Als het erop aankomt het voorwerp van de overtreding onmiddellijk te doen verdwijnen, schrijft het BB een boete voor van 0,02 % van het oorspronkelijke bedrag van de opdracht per kalenderdag van niet-uitvoering, met een minimum en een maximum dat het BB van de concessie van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord respectievelijk heeft vastgesteld op 125 en 1.250 euro per dag. In dat geval past de BMWB dus het maximumbedrag van de boete toe.

¹¹² Brief van 16 mei 2012.

¹¹³ Zie punt 4.3.2 *Afhouding door de BMWB en vereffening van de annuïteit*.

4.4.5 Vereffening van de annuïteit

De BMWB bleef bij haar standpunt en heeft Aquiris gevraagd een creditnota te bezorgen voor het te veel gefactureerde bedrag¹¹⁴ en heeft het eigenlijke bedrag van de annuïteit 2011-2012 (40.786.638,31 euro exclusief btw) vereffend na het te veel geïnde bedrag te hebben afgetrokken van de annuïteit 2009-2010 (6.522.030,24 euro) en de boetes (1.181.250,00 euro).

Aquiris heeft dan besloten de terugvordering van die afhoudingen via gerechtelijke weg voort te zetten. Ze heeft op 29 mei 2012 een dagvaarding ingediend voor de rechtbank van koophandel van Brussel¹¹⁵.

Annuïteit 2011-2012		
Schuldvordering	Factuur/vereffening	Verklaring
40.842.154,30 euro	40.786.638,31 euro (-6.522.030,24 euro: te veel geïnd bedrag van de annuïteit 2009-2010); (-1.281.250,00 euro: boete wegens het niet aanvragen en verkrijgen van de DA)	De BMWB oordeelt dat de these van Aquiris werd verworpen door het expertenverslag en dat de overeenkomst van 30 april 2010 moet worden toegepast (eenzijdige beslissing die door Aquiris voor de rechtbank van koophandel wordt betwist)

4.5 Annuïteit 2012-2013

4.5.1 Verklaring van schuldvordering en debat over het idee van een selectieve exploitatiewijze

Op 14 maart 2013 dient Aquiris een schuldvordering in van 41.375.158,18 euro exclusief btw voor de exploitatieperiode van 3 maart 2012 tot 2 maart 2013.

De concessiehouder noemt de resultaten van de afvalwaterbehandeling uitstekend, aangezien er ten aanzien van de prestatiecriteria van de DA slechts 20 niet-conforme dagen zijn op een jaar tijd als de limieten van het GBD worden gerespecteerd¹¹⁶.

Het aantal niet-conforme dagen stijgt echter van 16 naar 40 ten opzichte van de vorige annuïteit. Volgens de concessiehouder is die evolutie te verklaren door enerzijds de toegenomen regenmeting en door anderzijds de grotere precisie bij het meten van de binnenkomende belasting en de exploitatie-instructies die eruit voortvloeien. Aquiris ziet zich immers genoodzaakt op termijn alleen de influenten te verwerken waarvan de kenmerken overeenstemmen met de overeenkomst om haar exploitatiekosten te verminderen. Ze beschouwt die selectieve exploitatiewijze als technisch mogelijk.

¹¹⁴ Brief van 24 mei 2012.

¹¹⁵ Zie infra, bijlage 4, punt 7.3.7 *Dagvaarding van Aquiris tegen BMWB om het verschuldigde saldo van de annuïteiten 2010-2011 en 2011-2012 terug te vorderen.*

¹¹⁶ Aquiris geeft ook aan dat er 125 dagen buiten het GBD zijn geweest, d.i. 34 % van de tijd.

Als reactie op dat schrijven stelde de BMWB dat idee te beschouwen als een dreiging van dezelfde aard als de volledige stillegging van het station (beslist in december 2009), waarvan de uitvoering een ernstig verzuim zou vormen dat vatbaar is voor sancties¹¹⁷.

Aquiris heeft daarop gereageerd door te herinneren aan de frequente overschrijding van de limieten die door het GBD worden omschreven en was van mening dat in die omstandigheden de verschillende suggesties van de BMWB geen globale oplossing voor het probleem vormen¹¹⁸.

4.5.2 Vereffening van de annuïteit

Na enkele rekenkundige correcties met betrekking tot de effectief weggewerkte volumes en belastingen heeft de BMWB de schuldvorderingsverklaring voor een bedrag van 41.283.086,87 euro exclusief btw aanvaard¹¹⁹. Volgens de concessiegever wordt het aantal dagen die niet conform zijn met de contractuele prestaties teruggebracht van 42 dagen naar 18 dagen na aftrek van de dagen buiten het GBD.

Door de uitvoering van de prestatiegarantietesten werd er geen enkele boete toegepast.

Annuïteit 2012-2013		
Schuldvordering	Factuur/vereffening	Verklaring
41.375.158,18 euro	41.283.086,87 euro	Rekenkundige correcties

¹¹⁷ Brief van 19 maart 2013. De BMWB herinnert in die brief ook aan de verschillende suggesties die volgens haar in een sfeer van positieve samenwerking werden geformuleerd en die allemaal een gunstige invloed hebben op de exploitatiekosten (bijkomende Actiflo®, versoepeling van de stikstofnorm, installatie van een derde "Athos®" (slibverwerkingseenheid)).

¹¹⁸ Brief van 2 april 2013.

¹¹⁹ Brief van 25 april 2013.

4.6 Samenvattende tabel van de annuïteiten en betwiste bedragen

Overzicht van de vereffeningen en betwiste bedragen (in euro)				
Annuïteit	Verklaring van schuldvordering	Vereffening	Betwist bedrag	Toelichting bij het betwiste bedrag
2008-2009	39.691.153,37	39.698.345,97	0,00	
2009-2010	39.238.452,70	35.148.605,20	47.350,00	- De BMWB betaalt 35.195.955,20 euro, waarvan 28.673.924,96 euro ontegenzeggelijk verschuldigd is (6.522.030,24 euro hangt dus af van de vraag of de stelling van Aquiris over de kenmerken van de effluënten al dan niet wordt gevalideerd door de experts) - 47.350,00 euro: door Aquiris betwiste kosten van de maatregel van ambtswege
2010-2011	40.250.081,74	36.049.106,06	4.200.975,68	- 4.058.475,68 euro: door Aquiris betwiste toepassing van nominale prestaties door de BMWB - 142.500,00 euro: door Aquiris betwiste bijzondere sancties wegens gebrekkige informatieverstrekking
2011-2012	40.842.154,30	32.983.358,07	7.803.280,24	- 6.522.030,24 euro: het te veel geïnde bedrag van de annuïteit 2009-2010 dat door de BMWB is teruggevorderd, wat door Aquiris wordt betwist - 1.281.250,00 euro: sanctie wegens het niet aanvragen en verkrijgen van de DA, wat door Aquiris wordt betwist
2012-2013	41.375.158,18	41.283.086,87	0,00	
		Betwist totaal	12.051.605,92	

Deze tabel heeft tot doel een overzicht te geven van de bedragen die de partijen voor elk van de annuïteiten betwisten. Het verschil tussen het bedrag van de verklaring van schuldvordering en de som van het vereffende en betwiste bedrag is te verklaren door correcties die door de partijen werden aanvaard.

Opvolging van de concessie door de BMWB

Hoofdstuk

5

5.1 Opvolging van de financiering en van de boekhoudkundige toestand van Aquiris

De oorspronkelijke bepalingen van het BB schreven voor dat de inschrijvers bij hun offerte de vaste en definitieve verbintenissen van hun banken moesten voegen.

Na de gunning van de opdracht is echter gebleken dat het voor de financiering van dit soort project gebruikelijk is dat de contracten met de banken na de aanwijzing van de medecontractant worden gefinaliseerd, waarbij de leefbaarheid van het project door de leningverstrekkers wordt onderzocht.

In die context werd er een bijakte (nr. 2) van 1 april 2003 gesloten om de bankability van het project te garanderen via een reeks aanpassingen aan sommige administratieve clausules van het BB, om tegemoet te komen aan de eisen van de potentiële leningverstrekkers. Ondanks die bijakte heeft geen enkele bank zich onmiddellijk geëngageerd om het project te financieren. De financiering werd uiteindelijk afgerond in november 2006 door een overeenkomst met de leningverstrekkers¹²⁰.

De BMWB werd geïnformeerd over een brief, opgesteld door de vertegenwoordiger van de leningverstrekkers, die in herinnering bracht dat het niet-verkrijgen van de DA op 31 december 2009 een geval van voortijdige opeisbaarheid vormt.

Aangezien er geen enkel akkoord met de leningverstrekkers werd bereikt, heeft Aquiris beslist om over te gaan tot de voortijdige terugbetaling van de kredieten (169 miljoen euro) op 17 mei 2010 en te onderhandelen over een intragroepslening.

Het effect van de gewijzigde financieringswijze op het evenwicht van de oorspronkelijke constructie, zoals gewijzigd door bijakte nr. 2, zou moeten worden onderzocht.

Uit de rekeningen van de jaren 2009 tot 2012 blijkt dat de activa van Aquiris ongunstig zijn geëvolueerd. Die situatie heeft de algemene vergadering ertoe aangezet verschillende opeenvolgende beslissingen te nemen over de voortzetting van de activiteiten, rekening houdend met artikel 633 van het Wetboek van vennootschappen, dat handelt over de toestand waarbij het netto-actief is gedaald tot minder dan de helft of een vierde van het maatschappelijk kapitaal. De evolutie van de boekhoudkundige toestand van Aquiris moet in verband worden gebracht met haar huidige rol van exploitatiemaatschappij, terwijl ze oorspronkelijk een toegewijde vennootschap was zonder operationele opdracht¹²¹.

In 2012 werd het maatschappelijk kapitaal uiteindelijk verlaagd tot 6.900.000 euro¹²².

¹²⁰ Voor een analyse van de bijakte, zie: Rekenhof, *Het Brusselse Waterzuiveringsstation Noord: uitvoering en financiering van de concessieopdracht*, oktober 2006.

¹²¹ Zie infra, punt 5.2 *Openbare bestuurders van Aquiris*.

¹²² Situatie eind 2012.

Het huidige aandeelhouderschap van Aquiris ziet eruit als volgt:

- Veolia Water nv: 97 %;
- Veolia Water Solutions & Technologies nv: 2 %;
- Denys nv: 1 %.

Zowel de gewijzigde financieringswijze van Aquiris als haar boekhoudkundige toestand zouden moeten worden opgevolgd en geanalyseerd. Het Rekenhof herinnert aan de aanbeveling in zijn verslag van 2006¹²³ om de bepalingen te activeren van het BB, die zijn overgenomen in de statuten van Aquiris en die de concessiegever de mogelijkheid geven om zich bij de commissaris die is belast met de controle van op de financiële situatie en de rekeningen te laten vertegenwoordigen door een daartoe aangestelde persoon die dezelfde onderzoeksbevoegdheden heeft.

5.2 Openbare bestuurders van Aquiris

Wat de controlebevoegdheid van de openbare bestuurders betreft, herinnert het Rekenhof eraan dat het sinds de oprichting van Aquiris als toegewijde vennootschap van de concessie de aandacht heeft gevestigd op het bijzondere karakter van het controlemechanisme waarin het BB voorzag¹²⁴ en dat in de statuten van de vennootschap staat. Zo moet de overheid die de concessie toekent, beschikken over minstens twee bestuursmandaten binnen de toegewijde vennootschap en over minstens één vertegenwoordiger binnen elk bestuurs-, beheers- of controleorgaan van de vennootschap. De concessiegever moet alle documenten of informatie ontvangen die de vennootschap bezorgt aan haar aandeelhouders, haar bestuurders, aan de leden van de genoemde organen en aan haar commissarissen-revisoren.

In de praktijk heeft de concessiegever twee bestuurders aangesteld. Bovendien heeft een lid van het ministerieel kabinet dat bevoegd is voor het Waterbeleid, regelmatig de vergaderingen van de raad van bestuur als waarnemer bijgewoond¹²⁵.

Het Rekenhof had vragen bij de functionele verenigbaarheid tussen de functie van bestuurder enerzijds en de rol van controleur die de belangen van de concessiegever moet verdedigen, anderzijds. Volgens het Rekenhof zou een controle door waarnemers die niet aan de besluitvorming deelnemen, een adequatere oplossing zijn geweest¹²⁶.

¹²³ Verslag van het Rekenhof *Het Brusselse Waterzuiveringsstation Noord: uitvoering en financiering van de concessieopdracht*, oktober 2006, punt 1.4, p. 16.

¹²⁴ In zijn verslag van oktober 2006 (punt 9.1), *Het Brusselse Waterzuiveringsstation Noord: uitvoering en financiering van de concessieopdracht*, wees het Rekenhof erop dat de motivering van de keuzes die op het niveau van het BB werden gemaakt tussen de verschillende manieren waarop het project kon worden georganiseerd, niet in een document is opgetekend.

¹²⁵ De aanwezigheid van de waarnemer steunt alleen maar op het feit dat Aquiris dit toestaat.

¹²⁶ Verslag van het Rekenhof *Het Brusselse Waterzuiveringsstation Noord: uitvoering en financiering van de concessieopdracht*, oktober 2006, punt 9.1.

Het mechanisme heeft in de praktijk weliswaar zonder grote problemen gewerkt tijdens de volledige periode van de bouw van het station, waarbij Aquiris haar rol vervulde van toegewijde vennootschap zonder enige operationele taak¹²⁷.

De situatie is aanzienlijk veranderd sinds Aquiris zelf de exploitatie van het station verzorgt¹²⁸. Volgens de oorspronkelijke concessieovereenkomst was Aquiris als toegewijde vennootschap de enige rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de overeenkomst en vervulde ze geen enkele operationele rol in de werking van het waterzuiveringsstation. In die zin werd de bouw van het station effectief toevertrouwd aan een tijdelijke vereniging van aannemers. Er was eveneens bepaald de exploitatie toe te vertrouwen aan een vereniging onder leiding van OTV¹²⁹. In 2005 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest echter ingestemd met het verzoek van Aquiris om zelf in te staan voor de exploitatie van het station. De plannen voor onderaanneming werden aldus opzij geschoven¹³⁰.

Sindsdien plaatst elk conflict over de prestaties van het station, die het bedrag van de annuïteit bepalen, Aquiris rechtstreeks tegenover de concessiegever. De taak van de openbare bestuurders wordt ongemakkelijk, aangezien ze steeds vaker worden gevraagd om deel te nemen aan de besluitvorming, waardoor ze tegen de belangen van de concessiegever dienen in te gaan¹³¹.

De gewone algemene vergadering van 10 mei 2010 van Aquiris heeft overigens beslist om de decharge aan alle bestuurders goed te keuren, maar die te weigeren voor een openbare bestuurder. De beslissing wordt alleen gemotiveerd door het resultaat van de unanieme stemming door de aandeelhouders. Ze impliceert het behoud van de contractuele aansprakelijkheid van de betrokken bestuurder ten aanzien van de maatschappij Aquiris, terwijl voor de andere bestuurders de verleende decharge een einde maakt aan diezelfde aansprakelijkheid. Nadien worden er tegen elkaar indruisende beslissingen genomen: de algemene vergadering van 9 mei 2011 kent alle bestuurders decharge toe; die van 30 mei 2012 weigert de decharge voor de openbare bestuurders en wees erop dat de beslissing werd “gemotiveerd” door de vaststelling dat er zich bestuursproblemen voordeden; die van 23 mei 2013 tot slot kent de decharge opnieuw toe aan alle bestuurders.

Het gebruik dat in casu wordt gemaakt van dit mechanisme van het vennootschapsrecht, zonder enige motiveringsplicht¹³² illustreert in de praktijk de functionele onverenigbaarheid van de huidige positie van de openbare bestuurders.

¹²⁷ De openbare bestuurders hebben getracht situaties van onverenigbaarheid te voorkomen door gebruik te maken van artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen om niet deel te moeten nemen aan delicate beslissingen, terwijl die bepaling in principe de gevallen regelt waarbij een bestuurder een belang van vermogensrechtelijke aard heeft dat strijdig is met een beslissing die tot de bevoegdheid hoort van de raad van bestuur.

¹²⁸ Sinds eind 2005: zie supra, hoofdstuk 2 *Feiten voorafgaand aan de onderzochte periode*.

¹²⁹ Technologisch filiaal van Veolia Water Solutions & Technologies.

¹³⁰ Rekenhof, *Het Brusselse Waterzuiveringsstation Noord: uitvoering en financiering van de concessieopdracht*, oktober 2006, punt 3.1 en punt 9.1.

¹³¹ Meer bepaald voor de openbaar bestuurder die tegelijkertijd algemeen directeur van de concessiegever is sinds de overheveling van de concessieovereenkomst van het gewest naar de BMWB. De tweede openbaar bestuurder is een hoge ambtenaar van het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

¹³² Het vennootschapsrecht vergt ter zake geen formele motivering.

In het raam van de parlementaire interpellaties naar aanleiding van de volledige sluiting van het station in december 2009, is de rol van de openbare bestuurders ruimschoots aan bod gekomen. De beslissing tot sluiting, die unaniem werd genomen door de raad van bestuur van Aquiris van 8 december 2009 waaraan de openbare bestuurders en de waarnemer niet hadden deelgenomen¹³³, heeft het debat aangezwengeld en “*de politiek van de lege stoel van de bestuurders en de waarnemer*” kreeg de nodige kritiek¹³⁴. De minister heeft geantwoord dat hij hun sterk had afgeraden aan de vergadering deel te nemen omdat er op de agenda punten van belangenconflicten stonden¹³⁵.

Het Rekenhof beveelt dan ook aan om een toezichtmechanisme in te voeren dat is gebaseerd op de regelmatige overdracht van essentiële informatie, zodanig dat de concessiegever zijn controletaak kan vervullen.

Het Rekenhof stelt overigens voor om de mogelijkheid te onderzoeken voor Aquiris om haar statuut van toegewijde vennootschap terug te krijgen, zoals was bepaald in de concessieovereenkomst.

5.3 Aankoop van aandelen van Veolia Environnement en toegang tot de informatie bestemd voor de aandeelhouders

De BMWB heeft tien aandelen van *Veolia Environnement*¹³⁶ gekocht en heeft een gespecialiseerd bureau geraadpleegd om te onderzoeken op welke manier ze toegang kan krijgen tot de informatie bestemd voor de aandeelhouders¹³⁷.

Een privébedrijf heeft de opdracht gekregen de belangen van de BMWB te verdedigen als minderheidsaandeelhouder van *Veolia Environnement* en om haar te vertegenwoordigen op de algemene vergadering van 7 mei 2010¹³⁸. De raad van bestuur van de BMWB heeft een lijst goedgekeurd met vragen die tijdens die algemene vergadering moesten worden gesteld¹³⁹. Uit het verslag van de mandataris blijkt echter dat *Veolia Environnement* niet echt heeft geantwoord op de vragen van de BMWB¹⁴⁰.

¹³³ De raad van bestuur van 8 december 2009 – waar werd beslist het station volledig stil te leggen – is de enige vergadering waarop de openbare bestuurders afwezig waren. De waarnemer is maar afwezig geweest op twee zittingen van de raad van bestuur.

¹³⁴ I.V. COM (2009-2010) nr. 24 van 17 december 2009 en I.V. COM (2009-2010) nr. 49 van 23 februari 2010.

¹³⁵ I.V. COM (2009-2010) nr. 24 van 17 december 2009, p. 74.

¹³⁶ Beslissing van de raad van bestuur van 4 maart 2010.

¹³⁷ Raad van bestuur van 31 maart 2010.

¹³⁸ Raad van bestuur van 2 april 2010. Hier is meer bepaald sprake van de toestand van het NO-procedé bij de opstart van de installaties, de mogelijke gevolgen voor de Veolia-groep van het geschil tussen Aquiris en de BMWB, de mate waarin de beslissing tot sluiting van Aquiris in december 2009 het fiat van de groep had gekregen en de intentie die Veolia zou hebben om haar Aquiris-filiaal te verkopen.

¹³⁹ Raad van bestuur van 29 april 2010. Veolia Environnement zou meer bepaald hebben gezegd dat de algemene vergadering niet de geschikte plaats was om de geschillen tussen Aquiris en de BMWB te bespreken en dat het zich het recht voorbehield om de manier te betwisten waarop de BMWB omspringt met schriftelijke vragen die niet zouden stroken met haar hoedanigheid van aandeelhouder.

¹⁴⁰ Notulen van de raad van bestuur van 2 juli 2010.

De vertegenwoordigingsopdracht werd voortgezet voor de algemene vergadering van 2011 van *Veolia Environnement*. De opdracht werd hier beperkt tot louter vertegenwoordigen, zonder vragen te stellen¹⁴¹.

5.4 Invoering van een permanente opvolgingsstructuur zoals voorgesteld door het Rekenhof

In zijn vorige verslagen had het Rekenhof aanbevolen een permanente opvolgings- of adviesstructuur in te stellen, gelet op de complexiteit van de opdracht en het innoverende karakter ervan in België.

Tijdens de volledige sluiting van het station in december 2009 werd de minister meer bepaald over die aanbeveling geïnterpelleerd¹⁴².

De voorzitter van de raad van bestuur van de BMWB meende dat de oprichting van een permanente structuur binnen het ministerie geen enkele zin meer had door de overdracht van het contract van het gewest naar de BMWB. Hij verklaarde dat de uitvoering van de aanbeveling van het Rekenhof binnen zijn administratie de vorm had aangenomen van een “mobilisatie van al het deskundige personeel om de opvolging van de overeenkomst te verzekeren”¹⁴³. (vertaling)

De minister kondigde in een dienstbrief van 12 november 2012 echter aan dat er effectief een permanente opvolgingsstructuur binnen de BMWB werd opgericht waaraan externe partijen zouden deelnemen, waaronder het ministerieel kabinet, de Inspectie van Financiën en waarnemers van het Rekenhof.

Naast de oprichting van dit opvolgingscomité is het Rekenhof in het algemeen van oordeel dat, door de draagwijdte van het geschil tussen de contracterende partijen, door de expertise die nodig is om de goede uitvoering van de concessieovereenkomst op te volgen en wegens de financiële en milieugebonden inzet ervan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het absoluut noodzakelijk is dat de betrokken Brusselse overheden de nodige begeleidende maatregelen nemen, zodat het beheer van de overeenkomst gedurende de volledige looptijd ervan op een ononderbroken manier in het belang van het gewest kan worden gegarandeerd.

In haar antwoord deelt de minister aan het Rekenhof mee dat het nieuwe beheerscontract van de BMWB, dat verscheen in het Belgisch Staatsblad van 18 juni 2013¹⁴⁴, de beschikking met betrekking tot het opvolgingscomité bestendigt en het ledental ervan nog uitbreidt. Artikel 13, 3e lid, van het beheerscontract dat de periode 2012-2017 beslaat, bepaalt: “Om een optimale opvolging van het geschil in verband met het Aquiris-contract te garanderen, zal de BMWB erop toezien een werkgroep in te stellen en regelmatig samen te roepen. Deze werkgroep zal zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van het Rekenhof, de Inspectie van Financiën, Leefmilieu Brussel (BIM), de BMWB en de minister bevoegd voor Waterbeleid.”

¹⁴¹ Notulen van de raad van bestuur van 16 mei 2011.

¹⁴² I.V. COM (2009-2010) nr. 49, p.9.

¹⁴³ Idem p. 23.

¹⁴⁴ De onderzoekswerken van het Rekenhof waren toen al afgesloten.

6

De prestaties van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord gaan er weliswaar geleidelijk aan op vooruit, maar de betrokken partijen blijven vastzitten in een conflictsituatie. De volledige sluiting van het station in december 2009 heeft een klimaat van wederzijds wantrouwen gecreëerd dat het expertenverslag niet heeft kunnen opklaren, aangezien de partijen het verslag niet op dezelfde manier interpreteren.

Het Rekenhof meent dat de gewijzigde rol van Aquiris een van de oorzaken is van de huidige situatie. Aquiris werd oorspronkelijk opgericht als een toegewijde vennootschap zonder enige operationele opdracht, maar werd omgevormd tot een exploitatievennootschap, wat haar partnerstatuut beïnvloedt en haar rechtstreeks in conflict brengt met de concessiegever.

In dat opzicht is het statuut van de overheidsbestuurders van Aquiris een permanente bron van conflicten geworden. Het Rekenhof beveelt dan ook aan een toezichtsmechanisme in te voeren dat steunt op de regelmatige overdracht van essentiële informatie, zodat de concessiegever zijn controletaak kan vervullen. Bovendien zouden de bepalingen van het bestek moeten worden geactiveerd. Die bepalingen zijn vervat in de statuten van Aquiris en bieden de concessiegever de mogelijkheid zich te laten vertegenwoordigen bij de commissaris die is belast met de controle op de financiële situatie en de rekeningen door iemand met dezelfde onderzoeksbevoegdheden.

In het algemeen tot slot meent het Rekenhof dat, door de draagwijdte van het geschil tussen de contractanten, de expertise die is vereist om de correcte uitvoering van de concessieovereenkomst op te volgen en de financiële en milieugebonden uitdagingen ervan voor het gewest, het absoluut noodzakelijk is dat de betrokken Brusselse overheden de nodige begeleidende maatregelen nemen om het beheer van de overeenkomst gedurende de volledige looptijd in het belang van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op ononderbroken wijze te garanderen, wetende dat voor de exploitatie een concessie werd verleend voor een periode van 20 jaar die afloopt op 2 maart 2027.

In haar antwoord vestigt de minister er de aandacht op dat de regering erop heeft toegezien dat het nieuwe beheerscontract van de BMWB de onlangs ingevoerde permanente opvolgingsstructuur bestendigt en het ledental ervan nog uitbreidt.

Bijlagen

Hoofdstuk

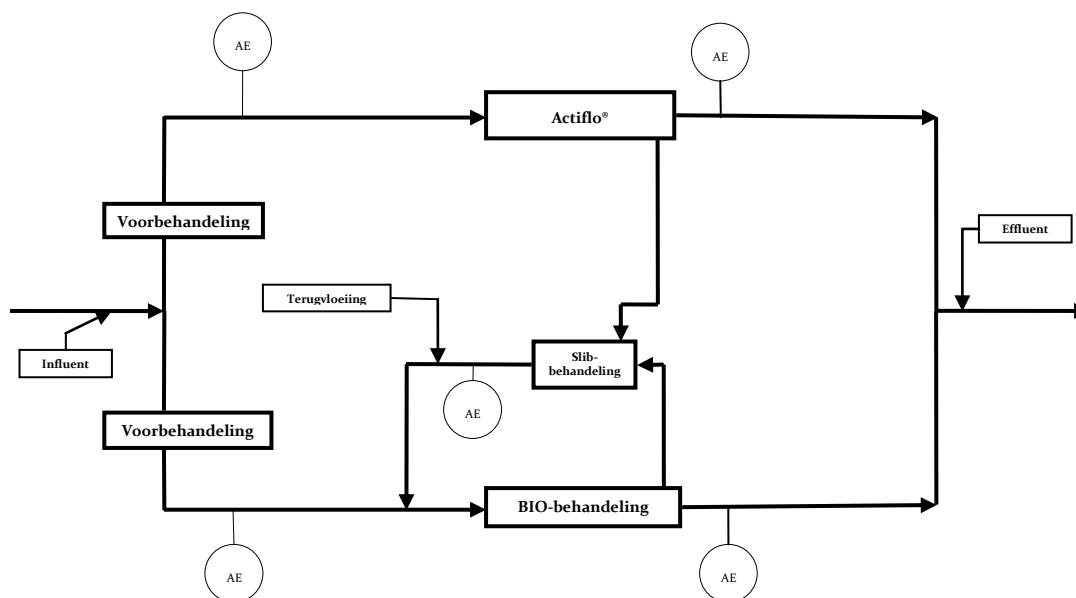

7.1 Bijlage 1 – Verklaring van bepaalde technische begrippen

Voor een beter begrip van dit verslag en de expertenverslagen acht het Rekenhof het nuttig een vereenvoudigde versie weer te geven van het schema in het expertenverslag, om de gebruikte terminologie voor het influent en het effluent te synthetiseren¹⁴⁵ en de begrippen “GBD”, “bridage” en “terugvloeiing” uit te leggen, alsook de hypothese van de “reductie van het parasietwater”.

Sommige van de volgende begrippen worden verschillend geïnterpreteerd door de partijen die betrokken zijn bij de overeenkomst en worden besproken in het expertenverslag. Er wordt bijgevolg uitdrukkelijk verwezen naar punt 3.2.1 *Voorafgaande opmerking*.

7.1.1 Synthetisch schema van de terminologie

Legende:

- Actiflo® Fysisch-chemisch procedé voor de behandeling van afvalwater
- AE Meetpunt
- Voorbehandeling Alle operaties vóór de biologische of chemische behandeling van het afvalwater (beroostering,...)
- Terugvloeiing Afvalwater van de slibverwerking dat een nieuwe verwerking moet ondergaan

7.1.2 Referentebelasting en gegarandeerd behandelingsdomein (GBD)

Volgens het BB moeten de capaciteit en ook het ontwerp van de installaties het mogelijk maken de aangegeven debieten en belasting (referentebelasting) te verwerken, alsook het geproduceerde slib¹⁴⁶.

¹⁴⁵ Die begrippen, die worden gebruikt in het expertenverslag, maken een onderscheid tussen het water dat het station binnenkomt (het influent) en het water dat er buitenstroomt (het effluent). Voorheen gebruikten de partijen in contractuele documenten en in hun briefwisseling de begrippen inkomend effluent en uitgaand effluent.

¹⁴⁶ Zie artikel 2.1.1.11.1 van het BB.

Het expertenverslag herinnert eraan dat het BB geen duidelijke definitie van het begrip bevat, maar dat het van essentieel belang is om te begrijpen wat de referentiebelasting is, want daarvan hangt de definitie af van het GBD en van de capaciteit van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord¹⁴⁷. Nog volgens het expertenverslag stemt de referentiebelasting overeen met de gemiddelden die zijn vastgesteld op basis van de waarden die werden geregistreerd tijdens de campagnes van 1992 en 1998¹⁴⁸. Het gaat meer bepaald om de belasting die overeenstemt met de gemiddelden bij droog weer van de biologische verwerking¹⁴⁹.

De referentiebelasting wordt vervolgens gebruikt om het GBD te definiëren dat de voorwaarden bepaalt die tegelijkertijd moeten zijn vervuld om de contractuele prestaties te behalen. Aan de hand van de verhouding van de referentiebelasting op basis van het dagelijkse debiet kunnen de referentieconcentraties worden bepaald.

De waarden van het GBD komen voornamelijk voor als een gamma van waarden die liggen rond de referentiebelasting en -concentraties¹⁵⁰. Voor stikstof en fosfor bijvoorbeeld stemt het GBD overeen met de waarden tussen 50 % (ondergrens) en 140 % (bovengrens) van de referentiebelasting inzake stikstof en fosfor.

Er wordt dagelijks nagegaan of aan alle voorwaarden van het GBD wordt voldaan en ook het effluent wordt dagelijks gemeten. Als de prestaties voor een bepaalde dag niet worden behaald, worden de voorwaarden van het GBD nagekeken. Als wordt vastgesteld dat het station buiten het GBD treedt, kan dat voor de dag in kwestie verklaren waarom de prestaties niet werden behaald, wat het bedrag van de annuïteit kan beïnvloeden.

Het expertenverslag heeft vastgesteld dat het influent zich voor 20 tot 40 % van de tijd buiten het GBD bevond, al naargelang het ging om de hypothese met of zonder reductie van het parasietwater.

7.1.3 Reductie van het parasietwater

Het BB bepaalt de referentiebelasting bij droog weer, rekening houdend met twee hypothesen, met en zonder reductie van het parasietwater, maar definieert het begrip parasietwater niet. De basishypothese is die zonder reductie van het parasietwater, maar de concessiehouder moet zijn installatie nakijken en zo nodig aanpassen om te voldoen aan de hypothese met reductie van het parasietwater¹⁵¹. De offerte van Aquiris garandeert de prestaties in beide gevallen.

De vergelijking van de waarden van de referentiebelasting van die twee hypothesen toont aan dat er alleen een verschil is op het niveau van de debieten¹⁵², wat de concentraties beïnvloedt.

¹⁴⁷ Remediëringsverslag, p. 176.

¹⁴⁸ "Het college van experts heeft immers aangetoond dat de referentiebelasting die in de concessieovereenkomst wordt omschreven representatief is voor de centrale waarden (tussen 40 en 60 %) van de verdeling van de waarnemingen die toen beschikbaar waren" (remediëringsverslag, p. 353).

¹⁴⁹ Remediëringsverslag, p. 111.

¹⁵⁰ Wat de concentraties betreft, variëren de waarden van het GBD al naargelang het gaat om de hypothese met of zonder reductie van het parasietwater (zie hierna).

¹⁵¹ Artikel 2.1.1.11.1 van het BB-Verwerkingscapaciteit.

¹⁵² Het dagelijkse volume daalt van 279.000 m³ tot 235.000 m³ zonder de hypothese van de reductie van parasietwater. Ook daalt het gemiddelde debiet op 24 uur van 11.625 m³ tot 9.800 m³.

vloedt, maar niet de belasting. Het expertenverslag leidt daaruit af dat er twee reeksen van waarden zijn: de waarden voor de basishypothese (GBD₁) en die voor de hypothese van een reductie van het parasietwater (GBD₂)¹⁵³.

Aangezien het dagelijks volume¹⁵⁴ en de concentraties¹⁵⁵ deel uitmaken van de criteria van het GBD, kan het in aanmerking nemen van een van de hypothesen in kwestie een impact hebben op het aantal dagen buiten het GBD en op de bepaling van de annuïteit. Zo stelt het expertenverslag vast dat de kenmerken van het influent tijdens de expertise (2008-2010) voor 20 tot 40 % van de tijd het GBD overschrijden, al naargelang van de hypothese die in aanmerking wordt genomen, met of zonder reductie van het parasietwater.

Volgens Aquiris stemt de reële situatie overeen met de hypothese zonder reductie van het parasietwater en ze maakt al haar berekeningen en beschouwingen op basis daarvan¹⁵⁶. Ze haalt de niet-lekdichtheid van het net aan¹⁵⁷.

Volgens de BMWB stemt de huidige situatie overeen met de hypothese met reductie van het parasietwater¹⁵⁸, omdat de reëel ontvangen volumes overeenstemmen met het dagelijkse referentievolumen bij droog weer¹⁵⁹ van dat scenario.

7.1.4 Bridage

In principe werd het waterzuiveringsstation Brussel-Noord gebouwd om een debiet van afvalwater van 16,4 m³/s te verwerken¹⁶⁰. Na een voorbehandeling die bestaat uit het verwijderen van de grofste elementen, worden de eerste 8,2 m³/s naar de biologische lijn gestuurd (lijn voor droog weer). Het debiet boven 8,2 m³/s wordt verwerkt op de lijn voor regenval (Actiflo®¹⁶¹). Bij zware regenval wordt het debiet boven 16,4 m³/s in de Zenne geloosd.

Sinds mei 2009 gebruikt Aquiris de werkwijze van het station zodanig dat het toegelaten debiet op de biologische lijn wordt beperkt en het surplus naar de lijn voor regenval wordt geleid¹⁶². In een eerste fase was die wijziging, die bridage wordt genoemd, aan debietcriteria gekoppeld. Sinds mei 2010 is ze ook gebaseerd op metingen inzake het chemisch zuurstofverbruik (CZV)¹⁶³.

¹⁵³ Remediëringsverslag, p. 177.

¹⁵⁴ Het influent bevindt zich binnen het GBD als met name het dagelijks volume tussen 33 % en 200 % van het dagelijks referentievolumen ligt (artikel 2.1.1.11.2, a5 van het BB).

¹⁵⁵ Wat bijvoorbeeld de gemiddelde concentraties in BZV₅ en CZV betreft, bevindt het influent zich binnen het GBD als die concentraties tussen 33 % en 130 % van de corresponderende referentieconcentraties liggen (artikel 2.1.1.11.2, b1 van het BB).

¹⁵⁶ Standpunt dat werd uitgedrukt in heel wat documenten, met name in de brief van 16 mei 2012.

¹⁵⁷ Standpunt dat werd bevestigd tijdens de hoorzitting met Aquiris door het Rekenhof.

¹⁵⁸ Standpunt dat werd uitgedrukt in heel wat documenten, met name in de brief van 24 mei 2012.

¹⁵⁹ Standpunt dat werd bevestigd tijdens de hoorzitting met de BMWB door het Rekenhof.

¹⁶⁰ Artikel 2.1.1.11 van het BB. Daarin is ook sprake van een grondreserve om het debiet te brengen naar 24,6 m³/s.

¹⁶¹ Het door Aquiris gekozen procedé, Actiflo® genoemd, is in feite een begeleide bezinking (remediëringsverslag, p. 29).

¹⁶² Doorstroming naar de regenlijn van het debiet boven 5,6 m³/s. Het debiet boven 13,8 m³/s wordt in de Zenne geloosd.

¹⁶³ Volgens het expertenverslag wordt het debiet beperkt, zodat de dagelijkse CZV-belasting wordt gereguleerd rond 180 t/dag (remediëringsverslag, p. 142).

Los van de vraag of de bridage in overeenstemming is met de concessieovereenkomst¹⁶⁴ en met de milieuvergunning¹⁶⁵, vormt de wijziging die werd aangebracht aan de werking van het station een belangrijk feit, want ze draagt bij tot de verbetering van de waterzuiveringsprestaties. Zowel het expertenverslag als de analyse van de partijen zijn het erover eens dat de bridage een rol speelt in de verbetering van de verwerkingsprestaties. Beide documenten verschillen wel in hun verantwoording van het gebruik van bridage. Aquiris schrijft het toe aan de kenmerken van het influent¹⁶⁶, terwijl de BMWB er een manier in ziet om wat te doen aan de aanzienlijke onderdimensionering van het station¹⁶⁷.

7.1.5 Terugvloeiing

De sliblijn verwerkt het slib van de twee waterlijnen (droog weer en regenval). De verwerking van het slib en de ontgeuring produceren residuwater dat terug naar het begin van de biologische verwerking wordt gestuurd, zonder voorbehandeling. Dat is de zogeheten “terugvloeiing”.

Het expertenverslag preciseert in dat verband dat het terugvloeiende water opnieuw in het voedingskanaal van de biologische bekkens terechtkomt na de ontzandings- en vetverwijderingsinstallatie en dat via een sampler er de belasting van kan worden bepaald¹⁶⁸. Volgens de experts is het terugvloeiende water aan het begin van de biologische behandeling zwaar belast wegens het effluent dat door het slibverwerkingsstelsel wordt gegenereerd (eigen aan het waterzuiveringsstation Brussel-Noord). Ze zijn van mening dat de onderdimensionering door de reële belasting van het terugvloeiende water minimum 10 % bedraagt¹⁶⁹.

---

¹⁶⁴ De bridage zorgt voor een capaciteitsverlies (van 2,6 m³/s) op het niveau van de regenlijn.

¹⁶⁵ Wat de milieuvergunning betreft, baseert het expertenverslag zich op een beslissing van het BIM van 19 januari 2011, dat een eerste aanvraag tot wijziging van de vergunning had geweigerd die Aquiris op 21 december 2010 had ingediend (remediëringsverslag, p. 350). Aquiris heeft niettemin doorgezet en de wijziging van de milieuvergunning verkregen. De beslissing van het BIM van 18 juli 2012, die dateert van na het expertenverslag dat de wijziging heeft toegestaan, wordt met name gemotiveerd door het feit dat de bridage op de biologische lijn in geen enkel opzicht de hinder en de ongemakken door de exploitatie van de verschillende installaties heeft verergerd. Het BIM wijst er ook op dat de milieuvergunning niet het geschikte juridische instrument is om de verwerking van het residuwater te beheren, noch om de belasting te definiëren die door het waterzuiveringsstation moet worden verwerkt.

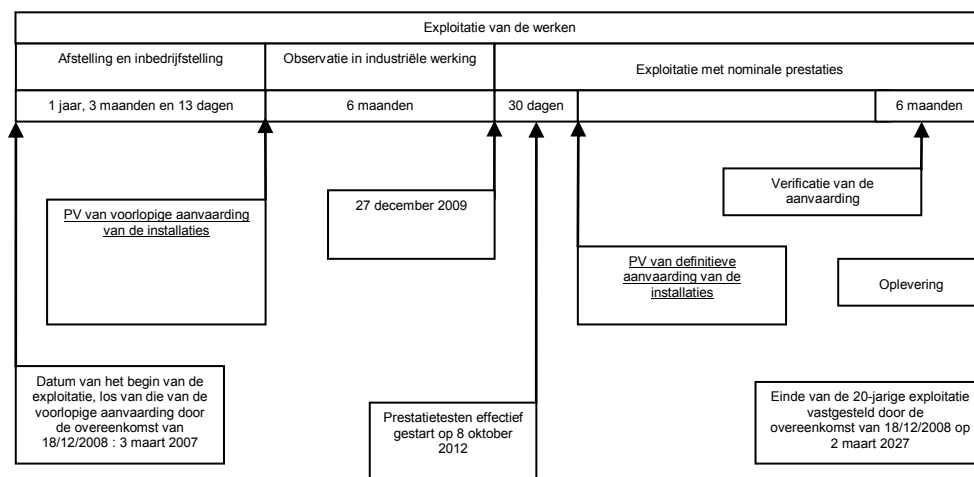
¹⁶⁶ Zie met name de brief van 3 maart 2011 (die dateert van vóór de indiening van het expertenverslag) die de balans van het jaar 2010 opmaakt, en de brief van 16 mei 2012 (van na het expertenverslag) die de bridage voorstelt als een wijziging die weliswaar niet overeenstemt met de offerte van Aquiris, maar waardoor de vereiste prestaties voor de DA konden worden behaald hoewel de kenmerken van het influent zich buiten het GBD situeren.

¹⁶⁷ Zie met name de brief van 24 mei 2012.

¹⁶⁸ Remediëringsverslag, p. 51.

¹⁶⁹ Remediëringsverslag, p. 301.

7.2 Bijlage 2 – Schema van de aangepaste contractuele termijnen naar aanleiding van de overeenkomst van 18 december 2008

7.3 Bijlage 3 – Balans van de gerechtelijke procedures inzake de geschillen tussen Aquiris en de BMWB of de sluiting van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord

7.3.1 Dagvaarding van Aquiris tegen de BMWB (schadevergoeding voor het geleden nadeel ten gevolge van de verzanding van het station en de kenmerken van het influent)

De dagvaarding van 1 februari 2010 betreft de eis van Aquiris om een schadeloosstelling van 40.176.000 euro te verkrijgen voor het nadeel dat tot 31 augustus 2009 werd geleden door de verzanding van de installaties, de kenmerken van het effluent en het puin.

Aquiris heeft in het kader van de overeenkomst van 30 april 2010 toegegeven dat een deel van haar schade betrekking had op de bouwperiode en bijgevolg onder de overeenkomst van 18 december 2008 viel. Aquiris heeft bijgevolg afgezien van een bedrag van 20.972.500 euro, onder voorbehoud van eventuele reële financiële kosten die later moeten worden bepaald. De eis werd dus beperkt tot 19.203.500 euro¹⁷⁰.

De procedure werd opgeschort totdat het definitieve advies van het college van experts wordt uitgesproken. Door de onenigheid van de partijen over de conclusies van het expertenverslag zou Aquiris haar eis moeten actualiseren en zou de procedure opnieuw moeten worden opgestart.

¹⁷⁰ Zie supra punt 3.1.1 Klacht van 5 februari 2009 en evolutie ervan.

7.3.2 Dagvaarding (in kort geding) van het Vlaams Gewest en de Vlaamse Milieu- maatschappij tegen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het BIM, de BMWB, Aquiris nv (heropstart van het station)

7.3.2.1 Bevelschrift van 18 december 2009

Als gevolg van de dagvaarding van 16 december 2009 heeft de rechter in kort geding het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het BIM, de BMWB en Aquiris nv bevolen om het station onmiddellijk en volledig opnieuw op te starten en het in werking te houden, op straffe van 300.000 euro boete per dag vertraging.

Het waterzuiveringsstation werd op 19 december 2009 opnieuw opgestart.

7.3.2.2 Arrest van 22 juni 2010 van het hof van beroep van Brussel

Aquiris nv, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het BIM en de BMWB hebben beroep ingesteld tegen het genoemde bevelschrift van 18 december 2009.

Het hof van beroep heeft een deel van de vorderingen in beroep verworpen, waarbij het zich voornamelijk baseerde op de specifieke kenmerken van de procedures in kort geding en op de feiten die sindsdien zijn verworven: de heropstart van het station, de aanwijzing van de experts en de belofte van Aquiris om vóór elke – zelfs gedeeltelijke – sluiting van de installaties het college van experts, de BMWB en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op de hoogte te brengen.

Het hof van beroep heeft ook de aangevochten beschikking vernietigd, aangezien die de partijen ertoe veroordeelde het waterzuiveringsstation in werking te “houden” op straffe van het betalen van een dwangsom. Die maatregel ging immers verder dan een voorlopige regeling. Het hof van beroep heeft bovendien de informatieplicht van Aquiris uitgebreid ten aanzien van het Vlaams Gewest en de Vlaamse Milieu­maatschappij.

7.3.3 Dagvaarding (in kort geding) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tegen Aquiris nv (heropstart van het station, stoppen van de milieuschade)

Deze dagvaarding van 18 december 2009 is bedoeld om de buitenwerkingstelling van het station stop te zetten en alle maatregelen te nemen om de milieuschade te stoppen, op straffe van 1.000.000 euro boete per dag vertraging.

De procedure werd ingesteld met toepassing van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg toestaat om op verzoek van een administratieve overheid de staking van handelingen te bevelen om schade aan het milieu te voorkomen.

Door het bevelschrift van 18 december 2009 lijkt deze procedure echter haar belang te hebben verloren.

7.3.4 Dagvaarding (in kort geding) van de stad Mechelen c.s. tegen Aquiris nv, de BMWB en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Ook hier valt het voorwerp van de dagvaarding onder de toepassing van de genoemde wet van 12 januari 1993.

7.3.5 Dagvaarding in kort geding van de BMWB tegen Aquiris nv (vordering tot expertenonderzoek)

De vordering van de BMWB die via een dagvaarding van 28 december 2009 werd ingediend, bestaat erin om enerzijds Aquiris te laten veroordelen tot de naleving van haar verplichting de continuïteit van de openbare dienstverlening inzake waterzuivering te verzekeren op straffe van 500.000 euro boete per dag onderbreking, en om anderzijds een college van experts te laten aanwijzen dat zich moet uitspreken over de oorzaken van het stoppen met pompen.

Bij een beschikking van 26 januari 2010 heeft de rechter in kort geding de vordering van de BMWB verworpen wat de dwangsom betreft, aangezien daaraan al wordt tegemoetgekomen door het bevelschrift van 18 december 2009 en door de engagementen die Aquiris is aangegaan. Voor het overige heeft de rechter in kort geding vastgesteld dat de partijen het eens zijn over het principe van de expertise.

De verwerping van de hoofdvordering van de BMWB is immers gegrond om technische redenen die inherent zijn aan de procedure in kort geding en door het bevelschrift van 18 december 2009. Als het de bedoeling is om dat bevelschrift te laten rechtzetten, dient daartegen beroep worden ingesteld¹⁷¹.

7.3.6 Vorderingen tot schadeloosstelling van de milieuschade ingediend door het Vlaams Gewest, de stad Antwerpen en andere gemeenten, alsook door Waterwegen en Zeekanaal

Het lijkt aannemelijk dat de uitkomst van deze procedures samenhangt met enerzijds de vaststelling van de milieuschade en met anderzijds het resultaat van het expertenonderzoek naar de aansprakelijkheid voor de sluiting van het station.

Op het moment dat dit verslag werd opgesteld, besloot het expertenonderzoek dat in dit kader werd uitgevoerd, dat de milieuschade 800.000 euro bedroeg (geprovisioneerd bedrag in de rekeningen van Aquiris).

7.3.7 Dagvaarding Aquiris tegen de BMWB om het verschuldigde saldo van de annuïteiten 2010-2011 en 2011-2012 terug te vorderen

Deze vordering, die op 29 mei 2012 werd ingediend bij de rechtbank van koophandel, is een rechtstreeks gevolg van de onenigheid van de partijen over de interpretatie van het expertenverslag en van de mislukte verzoeningspoging in februari 2012¹⁷². Ze verschilt van de inhoudelijke vordering over de schadevergoeding voor het geleden nadeel door de kenmerken van het influent¹⁷³ doordat Aquiris de manier betwist die de BMWB gebruikt om de betwiste bedragen terug te vorderen¹⁷⁴.

¹⁷¹ Op die manier heeft de BMWB de herziening van het oorspronkelijke bevelschrift verkregen, aangezien het de partijen ertoe veroordeelde het station in werking te houden (zie supra, punt 7.3.2.2 *Arrest van 22 juni 2010 van het hof van beroep van Brussel*).

¹⁷² Zie supra, punt 3.2.3.1 *Uiteenlopende interpretaties door de partijen van de conclusies van het remediëverslag van de experts; door de BMWB verworpen voorstel van dadingsovereenkomst van Aquiris*.

¹⁷³ Zie supra, punt 7.3.1 *Dagvaarding Aquiris tegen de BMWB (schadevergoeding voor het geleden nadeel ten gevolge van de verzanding van het station en de kenmerken van het influent)*.

¹⁷⁴ "Onregelmatige compensatie" volgens Aquiris tussen een niet-betwiste schuldvordering (het bedrag van de annuïteit 2011-2012) en betwiste schuldvorderingen (het saldo van de annuïteiten 2009-2010 en 2010-2011, alsook de boetes omdat de DA niet werd gevraagd en verkregen).

7.4 Bijlage 4 – Antwoord van de minister bevoegd voor het Waterbeleid

(Vertaling)

Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Kabinet van minister Evelyne Huytebroeck

Rekenhof
De heer Philippe Roland
De heer Rudi Moens
Regentschapsstraat 2
1000 Brussel

Betreft: Audit met betrekking tot de exploitatie van de concessie van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord van 2009 tot 2013

Mijne heren,

Ik heb uw ontwerpverslag over de exploitatie van de concessie van het waterzuiveringsstation Brussel-Noord van 2009 tot 2013 goed ontvangen.

Dit ontwerpverslag herinnert eraan dat het noodzakelijk is begeleidende maatregelen te nemen om het beheer van de overeenkomst tijdens de volledige duur ervan op een ononderbroken manier te verzekeren in het belang van het Gewest.

Rekening houdend met de noodzaak om de knowhow met betrekking tot dit dossier te behouden en met het belang om de opvolging van deze opdracht uit te breiden naar externe actoren, heb ik de BMWB gevraagd om, zoals u signaleert, een permanente opvolgingsstructuur in te stellen waarin de inspecteur van Financiën, twee vertegenwoordigers van het Rekenhof en leden van mijn kabinet vertegenwoordigd zijn.

Ik wil uw aandacht vestigen op het feit dat de regering erop heeft toegezien dat de nieuwe beheersovereenkomst van de BMWB (2012-2017) deze regeling een permanent karakter geeft en het ledental nog uitbreidt. Zo bepaalt artikel 13 van de beheersovereenkomst dat de BMWB met het oog op een optimale opvolging van het geschil in verband met het Aquiris-contract een werkgroep zal oprichten bestaande uit vertegenwoordigers van het Rekenhof, de Inspectie van Financiën, Leefmilieu Brussel (BIM), de BMWB en de minister bevoegd voor Waterbeleid.

Bijgevoegd vindt u een kopie van de beheersovereenkomst.

Met de meeste hoogachting,

Evelyne HUYTEBROECK

**MINISTÈRE
DE LA RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE**
[C – 2013/31412]

**Contrat de gestion entre le Gouvernement
de la Région de Bruxelles-Capitale
et la Société bruxelloise de Gestion de l'Eau (SBGE) 2012-2017**

Vu l'ordonnance du 20 octobre 2006 établissant un cadre pour la politique de l'eau (ci-après « l'Ordonnance »);

Vu les approbations du Gouvernement du 19 octobre 2006 et du 21 décembre 2006;

Vu l'approbation du conseil d'administration de la SBGE du 15 décembre 2006;

Entre

La Société bruxelloise de Gestion de l'Eau, société anonyme de droit public, représentée par messieurs Philippe Debry, président du conseil d'administration, et Dirk de Smedt, Vice-Président du Conseil d'Administration conformément aux dispositions de l'article 25, § 2, de l'Ordonnance, ci-après dénommée « la SBGE »,

Et

La Région de Bruxelles-Capitale représentée par son Gouvernement en la personne de Mme Evelyne Huytebroeck, Ministre de l'Environnement, de l'Energie, de la Politique de l'Eau, ci-après dénommée « la Région »,

Il est convenu ce qui suit :

I. Dispositions générales

Article 1er. Définitions

Au sens du présent Contrat et de ses Annexes, sauf indication contraire, les termes et expressions utilisés ont la signification définie à l'article 5 de l'Ordonnance.

Les mots définis au présent article sont utilisés avec une majuscule dans la suite du texte.

Annexes : annexes au présent Contrat;

Contrat : le présent Contrat entre la SBGE et le Gouvernement;

Ministre : Ministre en charge de la Politique de l'Eau au sein du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale;

Ordonnance : ordonnance du 20 octobre 2006 établissant un cadre pour la politique de l'eau;

SBGE : Société bruxelloise de Gestion de l'Eau constituée par le Gouvernement conformément à l'Ordonnance;

Distributeur : opérateur en charge de la distribution d'eau potable destinée à la consommation humaine, à savoir, conformément à l'Ordonnance, HYDROBRU;

Auto-producteur : personne morale ou physique qui utilise directement de l'eau obtenue par pompage dans la nappe phréatique ou dans les eaux de surface;

Contrat de Service d'Assainissement : convention conclue par la SBGE au terme de laquelle la SBGE fournit des services d'assainissement;

Contrat Aquisiris : contrat de concession relatif à la construction et à l'exploitation de la station d'épuration de Bruxelles-Nord conclu entre Aquisiris et la Région le 27 juin 2001, y compris ses avenants;

Gouvernement : Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale;

Parties : Parties au présent Contrat;

Région : Région de Bruxelles-Capitale;

STEP : Station d'épuration.

Article 2. Objet du Contrat

Le présent Contrat est conclu en application des articles 24 et 25 de l'Ordonnance. Il fixe les règles et les conditions selon lesquelles la SBGE exerce les missions qui lui sont confiées et règle les droits et obligations réciproques des Parties.

Article 3. Portée du Contrat

Les Annexes au présent Contrat en font partie intégrante.

En cas de divergence d'interprétation entre ces documents, le Contrat prévaut sur tous les autres documents annexés au Contrat.

Le Contrat et ses Annexes reflètent l'intégralité des accords des parties relativement à son objet et annulent et remplacent tous engagements ou contrats antérieurs verbaux ou écrits portant sur un objet identique.

Article 4. Durée du Contrat et entrée en vigueur

Conformément à l'article 25 de l'Ordonnance, la durée du présent Contrat est fixée à 5 ans, à compter de sa date d'entrée en vigueur.

**MINISTERIE
VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST**
[C – 2013/31412]

**Beheercontract tussen de Brusselse Hoofdstedelijke Regering
en de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer (BMWB) 2012-2017**

Gelet op de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (hierna 'Ordonnantie');

Gelet op de goedkeuringen van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 19 oktober 2006 en 21 december 2006;

Gelet op de goedkeuring van de raad van bestuur van de BMWB van 15 december 2006;

Tussen

De Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer, publiekrechtelijke naamloze vennootschap, vertegenwoordigd door de heer Philippe Debry, voorzitter van de raad van bestuur, en de heer Dirk De Smedt, vicevoorzitter van de raad van bestuur, in overeenstemming met de bepalingen van artikel 25, § 2, van de Ordonnantie, hierna 'BMWB' genoemd,

En

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering in de persoon van Mevr. Evelyne Huytebroeck, minister van Leefmilieu, Energie en Waterbeleid, hierna « Gewest » genoemd,

Wordt overeengekomen wat volgt :

I. Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In de zin van dit Contract en zijn Bijvoegsels hebben de gebruikte termen en bewoordingen – indien niet uitdrukkelijk anders vermeld – de betekenis bepaald in artikel 5 van de Ordonnantie.

De woorden die in dit artikel gedefinieerd worden, worden gebruikt met een hoofdletter in de rest van de tekst.

Bijvoegsels : de bijvoegsels bij dit Contract;

Contract : dit contract tussen de BMWB en de Regering;

Minister : de minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering bevoegd voor Waterbeleid;

Ordonnantie : de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid;

BMWB : de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer, opgericht door de Regering in overeenstemming met de Ordonnantie;

Verdeler : de operator belast met de verdeling van drinkwater bestemd voor menselijke consumptie, namelijk, in overeenstemming met de Ordonnantie, HYDROBRU;

Zelfproducent : de natuurlijke of rechtspersoon die rechtstreeks het water verbruikt dat verkregen wordt door oppompen uit een waterlaag of oppervlaktewater;

Dienstencontract voor sanering : de overeenkomst afgesloten door de BMWB krachtens welke de BMWB saneringsdiensten levert;

Aquisiris-contract : het vergunningscontract betreffende de bouw en de uitbating van de waterzuiveringsinstallatie Brussel-Noord, afgesloten tussen Aquisiris en het Gewest op 27 juni 2001, met inbegrip van zijn aanhangsels;

Regering : de Brusselse Hoofdstedelijke Regering;

Partijen : de partijen van dit Contract;

Gewest : het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

(...)

Artikel 2. Voorwerp van het Contract

Dit Contract wordt afgesloten krachtens de artikelen 24 en 25 van de Ordonnantie. Het bepaalt de regels en de voorwaarden volgens welke de BMWB de opdrachten uitvoert die haar toegewezen werden, en regelt de wederzijdse rechten en verplichtingen van de Partijen.

Artikel 3. Draagwijdte van het Contract

De Bijvoegsels bij dit Contract maken er volledig deel van uit.

In het geval van een afwijkende interpretatie tussen deze documenten zal het Contract primeren op alle andere documenten die bij het Contract gevoegd zijn.

Het Contract en zijn Bijvoegsels weerspiegelen de totaliteit van de overeenkomsten van de Partijen inzake het voorwerp van het Contract en vernietigen en vervangen alle voorgaande schriftelijke of mondelinge verbintenissen of contracten die betrekking hebben op hetzelfde voorwerp.

Artikel 4. Duur van het Contract en inwerkingtreding

In overeenstemming met artikel 25 van de Ordonnantie wordt de duur van dit Contract vastgelegd op vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van inwerkingtreding.

Si à l'échéance du Contrat aucun autre nouveau Contrat n'a été conclu, le présent Contrat est prorogé de plein droit jusqu'à l'entrée en vigueur du nouveau Contrat, et pendant une durée maximale d'un an.

Article 5. Missions de la SBGE

La SBGE exerce les missions définies à l'article 21 de l'Ordonnance dont notamment :

- Prestation des services d'assainissement public des eaux résiduaires;
- Coordination et intervention dans la réalisation de travaux d'égouttage, de collecte et d'épuration des eaux résiduaires urbaines sur des infrastructures dont la SBGE est gestionnaire.

La SBGE réalise ses services d'assainissement des eaux résiduaires urbaines avec ses installations propres ou les installations de tiers (station d'épuration nord). En ce qui concerne ses installations propres (stations d'épuration, collecteurs et bassin d'orage), la SBGE veillera à en assurer l'exploitation courante à l'aide de son propre personnel.

La SBGE veillera à intégrer ses activités dans une perspective de développement durable et, le cas échéant, à développer de nouvelles initiatives, notamment en matière d'énergie.

Article 6. Règles de conduite vis-à-vis des bénéficiaires de services

La SBGE s'engage à respecter, vis-à-vis des bénéficiaires de ses services, les règles suivantes :

- Informer régulièrement, et ce au moins une fois par an, de la réalisation par la SBGE de ses missions;
- Ne pas discriminer entre ses clients sauf sur base de critères objectifs et raisonnables ou de contrainte légale et réglementaire;
- Imposer des conditions de paiement généralement acceptables pour ce genre de services, en particulier en terme de fréquence de paiement, de délai de paiement et d'intérêts de retard le cas échéant;
- Rechercher à fournir ses services à des coûts minimum, tout en assurant la réalisation des objectifs convenus entre les Parties.

II. Engagements réciproques des parties

Article 7. Engagement de la SBGE à assurer l'assainissement public

La SBGE s'engage à :

- Assurer la réalisation de l'assainissement public dans la Région;
- Planifier et réaliser les investissements nécessaires pour assurer la mission d'assainissement public dans la Région tels que repris au plan d'investissement en annexe;
- Finaliser les travaux de mise à niveau de la STEP sud en y intégrant un traitement tertiaire (azote et phosphore);
- Assurer le fonctionnement optimal des réseaux d'égouts, collecteurs, stockages-tampons et stations d'épuration, à construire ou existants, et dont elle est gestionnaire;
- Poursuivre le développement et l'exploitation du réseau de mesure, notamment de débits des cours d'eau et des collecteurs d'eaux usées, et de mesure de la pluviométrie.

En cas de condamnation par la Cour de Justice de l'Union Européenne pour non-respect par la Région de la directive en vigueur en matière d'assainissement des eaux résiduaires urbaines, la Région reportera la charge financière de l'éventuelle amende encourue sur le budget de la SBGE.

Article 8. Engagement de la SBGE à conclure des Contrats de Services d'Assainissement

La SBGE s'engage à conclure un Contrat de Service d'Assainissement avec le Distributeur et les Auto-producteurs qui le souhaitent ainsi qu'avec l(es) opérateur(s) situé(s) dans ou hors de Région qui recourent à ses services d'assainissement.

Article 9. Engagement de la Région à financer la SBGE

La Région s'engage à mettre à disposition de la SBGE les subsides tels que déterminés sur base du plan financier annexé au présent contrat de gestion.

Indien op de vervalddag van het Contract geen enkel ander nieuw Contract afgesloten is, dan wordt dit Contract van rechtswege verlengd tot de inwerkingtreding van het nieuwe Contract, en dit voor een maximale duur van een jaar.

Artikel 5. Opdrachten van de BMWB

De BMWB vervult de opdrachten omschreven in artikel 21 van de Ordonnantie, waaronder meer bepaald :

- de levering van openbare saneringsdiensten voor afvalwater;
- de coördinatie van en de tussenkomst in de uitvoering van werkzaamheden inzake afwatering, inzameling en zuivering van stedelijk afvalwater op het niveau van de infrastructuur die beheerd wordt door de BMWB.

De BMWB levert saneringsdiensten voor stedelijk afvalwater met haar eigen installaties of met de installaties van derden (waterzuiveringsinstallatie Brussel-Noord). Wat haar eigen installaties (waterzuiveringsinstallaties, collectoren en onweersbekkens) betreft, zal de BMWB erop toezien dat de normale uitbating ervan met haar eigen personeel gegarandeerd wordt.

De BMWB zal erop toezien haar activiteiten in een perspectief van duurzame ontwikkeling te plaatsen en, desgevallend, nieuwe initiatieven te ontwikkelen, meer bepaald op het vlak van energie.

Artikel 6. Gedragsregels ten opzichte van de begunstigen van de diensten

De BMWB verbindt zich ertoe om ten opzichte van de begunstigen van haar diensten de volgende regels na te komen :

- regelmatig informatie verstrekken over de verwezenlijking van haar opdrachten, en dit ten minste een keer per jaar;
- geen onderscheid maken tussen haar klanten, behalve op basis van objectieve en redelijke criteria of wettelijke en regelgevende verplichtingen;
- algemeen aanvaardbare betalingsvoorwaarden opleggen voor dit soort diensten, meer bepaald inzake de betalingsfrequentie, de betalingstermijn en, desgevallend, de nalatigheidsinteressen;
- streven naar een dienstenlevering tegen minimale kostprijs, waarbij de verwezenlijking van de doelstellingen die de Partijen overeengekomen zijn, zo veel mogelijk gegarandeerd wordt.

II. Wederzijdse verplichtingen van de Partijen

Artikel 7. Verplichting van de BMWB om de openbare sanering te garanderen

De BMWB verbindt zich ertoe om :

- de verwezenlijking van de openbare sanering in het Gewest te garanderen;
- de investeringen te plannen en uit te voeren die nodig zijn om de openbare saneringsopdracht in het Gewest te garanderen, zoals opgenomen in het Investeringsplan in bijlage;
- de werkzaamheden voor de aanpassing van de waterzuiveringsinstallatie Brussel-Zuid te voltooiën, door in een tertiaire behandeling (stikstof en fosfor) te voorzien;
- de optimale werking te garanderen van de bestaande of aan te leggen netwerken van riolen, collectoren, bufferbekkens en waterzuiveringsinstallaties waarvan zij de beheerder is;
- de ontwikkeling en de uitbating van het meetnetwerk voort te zetten, meer bepaald voor het debiet van de waterlopen en de afvalwatercollectoren, alsook voor de neerslagmeting.

In het geval van een veroordeling door het Hof van Justitie van de Europese Unie wegens de niet-naleving door het Gewest van de geldende richtlijn inzake de sanering van stedelijk afvalwater, zal het Gewest de financiële last van de eventueel opgelegde geldboete verhalen op het budget van de BMWB.

Artikel 8. Verplichting van de BMWB om Dienstcontracten voor sanering af te sluiten

De BMWB verbindt zich ertoe om een Dienstcontract voor sanering af te sluiten met de Verdelers en de Zelfproducenten die dat wensen, alsook met de operator(en) gelegen binnen of buiten het Gewest die een beroep doet (doen) op haar saneringsdiensten.

Artikel 9. Verplichting van het Gewest om de BMWB te financieren

Het Gewest verbindt zich ertoe om aan de BMWB de subsidies ter beschikking te stellen zoals bepaald op basis van het Financieel plan, dat als Bijvoegsel bij dit Beheercontract gevoegd is.

III. Financement des activités de la SBGE

Article 10. Objectifs additionnels demandés à la SBGE par le Gouvernement

Le Gouvernement s'engage – sauf à considérer des éléments exceptionnels - à ne pas assigner à la SBGE, directement ou indirectement, d'objectifs additionnels sans s'assurer de la disponibilité des moyens nécessaires au sein de la SBGE ou sans s'assurer d'un apport de moyens additionnels nécessaires à la réalisation de ces objectifs additionnels. Toutefois, les coûts liés aux litiges afférents aux actifs et contrats cédés, transférés, vendus ou apportés à la SBGE par la Région, en ce compris les condamnations éventuelles prononcées par les tribunaux (belges ou européens), seront financièrement pris en charge par la SBGE.

En cas d'objectifs additionnels assignés par le Gouvernement, les moyens de financement complémentaire de la SBGE seront fixés sur des bases négociées entre les Parties.

Toute adjonction d'objectifs additionnels sera traduite en avenant à ce Contrat qui identifiera les impacts sur la SBGE des objectifs additionnels.

Article 11. Financement de la SBGE

Le financement de la SBGE est assuré par des revenus commerciaux et des subsides versés par la Région.

Les revenus commerciaux de la SBGE associés à l'assainissement de l'eau sont facturés par la SBGE à toute personne physique ou morale ayant conclu un Contrat de Service d'Assainissement avec la SBGE, en particulier :

- Les opérateurs situés dans la Région et soumis à une obligation d'assainissement des eaux en vertu de l'Ordonnance, à savoir :
  - Le ou les opérateurs en charge de la distribution d'eau potable destinée à la consommation humaine;
  - Tout consommateur qui utilise directement de l'eau obtenue par pompage dans la nappe phréatique ou dans les eaux de surface.

➢ Tout opérateur situé dans ou hors de la Région qui recourt aux services d'assainissement de la SBGE.

Les prix unitaires standards pratiqués par la SBGE envers les opérateurs situés dans la Région et soumis à une obligation d'assainissement des eaux en vertu de l'Ordonnance et le montant des subsides de la Région à la SBGE sont repris au plan financier annexé au présent contrat de gestion. Sauf disposition contraire, ces services d'assainissement sont considérés être réalisés par la SBGE en fonction des volumes d'eau distribués ou autoproduits.

Article 12. Gestion comptable

La SBGE s'engage à maintenir :

- une comptabilité générale propre;
- une comptabilité analytique permettant l'identification des coûts et des revenus relatifs aux différents objectifs de la SBGE.

IV. Information, suivi, évaluation

Article 13. Information du Gouvernement et du Ministre

Le Gouvernement et le Ministre doivent être tenus régulièrement informés par la SBGE de l'exécution de ses missions au titre du présent Contrat.

En outre, dans le respect de ses obligations légales, la SBGE s'engage à mettre à la disposition du Ministre toute information utile en matière de définition, analyse et suivi de la politique en matière d'eau, en particulier toute information nécessaire au calcul du coût-vérité.

Ainsi, afin d'assurer un suivi optimal du litige lié au Contrat Aquisiris, la SBGE veillera à mettre en place et à convoquer régulièrement un Groupe de Travail composé de représentants de la Cour des Comptes, de l'Inspection des Finances, de Bruxelles Environnement (IBGE), de la SBGE et du Ministre ayant en charge la Politique de l'Eau.

La SBGE s'engage également à participer aux réunions organisées par Bruxelles Environnement (IBGE) dans le cadre de la coordination par celui-ci des acteurs de l'eau actifs en Région de Bruxelles-Capitale, telle que prévue par le Plan de Gestion de l'Eau.

III. Financiering van de activiteiten van de BMWB

Artikel 10. Bijkomende doelstellingen die de Regering aan de BMWB oplegt

De Regering verbindt zich ertoe om de BMWB geen bijkomende doelstellingen toe te wijzen, rechtstreeks of onrechtstreeks, zonder zich te vergewissen van de beschikbaarheid van de nodige middelen binnen de BMWB, of zonder zich te vergewissen van een inbreng van de nodige aanvullende middelen voor de verwezenlijking van die bijkomende doelstellingen. De eventuele kosten van geschillen met betrekking tot de afgestane, overgedragen, verkochte of door het Gewest in de BMWB ingebrachte activa en contracten, waarin begrepen de eventuele veroordelingen uitgesproken door de rechtbanken (Belgische of Europese), zullen financieel door de BMWB gedragen worden.

In het geval dat bijkomende doelen gesteld worden door de Regering, zullen de aanvullende financieringsmiddelen van de BMWB bepaald worden op basis van onderhandelingen tussen de Partijen.

Elke toevoeging van bijkomende doelstellingen zal vertaald worden in een aanhangsel bij dit Contract waarin de weerslag van die bijkomende doelstellingen op de BMWB omschreven zal worden.

Artikel 11. Financiering van de BMWB

De financiering van de BMWB wordt gegarandeerd door handelsinkomsten en door subsidies die gestort worden door het Gewest.

De handelsinkomsten van de BMWB die verbonden zijn aan de watersanering, worden door de BMWB gefactureerd aan iedere natuurlijke of rechtspersoon die een Dienstcontract voor sanering afgesloten heeft met de BMWB, meer bepaald :

- de operatoren die gelegen zijn in het Gewest en onderworpen zijn aan een saneringsverplichting krachtens de Ordonnantie, namelijk :
  - de operator(en) belast met de verdeling van drinkwater dat bestemd is voor menselijke consumptie;
  - iedere gebruiker die rechtstreeks het water verbruikt dat verkregen wordt door oppompen uit een waterlaag of oppervlaktewater;
- iedere operator gelegen binnen of buiten het Gewest die een beroep doet op de saneringsdiensten van de BMWB.

De standaardprijzen die de BMWB toepast op de operatoren die gelegen zijn in het Gewest en die onderworpen zijn aan een saneringsverplichting krachtens de Ordonnantie, alsook het bedrag van de subsidies van het Gewest aan de BMWB, zijn opgenomen in het Financieel plan, dat als Bijvoegsel bij dit Beheercontract gevoegd is. Behoudens andersluidende bepalingen wordt van de saneringsdiensten verondersteld dat ze door de BMWB uitgevoerd worden in functie van het volume verdeeld of zelf geproduceerd water.

Artikel 12. Boekhoudkundig beheer

De BMWB verbindt zich ertoe om :

- een eigen algemene boekhouding bij te houden;
- een analytische boekhouding bij te houden die het mogelijk maakt om de kosten en de inkomsten te bepalen voor de verschillende doelstellingen van de BMWB.

IV. Voorlichting, opvolging, evaluatie

Artikel 13. Voorlichting van de Regering en van de Minister

De Regering en de Minister moeten regelmatig door de BMWB op de hoogte gebracht worden van de uitvoering van haar opdrachten krachtens dit Contract.

In overeenstemming met haar wettelijke verplichtingen verbindt de BMWB zich bovendien ertoe om aan de Minister alle informatie te bezorgen die nuttig is op het gebied van de bepaling, de analyse en de opvolging van het waterbeleid, in het bijzonder alle informatie die nodig is voor het berekenen van de reële prijs.

Om een optimale opvolging van het geschil in verband met het Aquisiris-contract te garanderen, zal de BMWB erop toezien een Werkgroep in te stellen en regelmatig samen te roepen. Deze Werkgroep zal zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van het Rekenhof, de Inspectie van Financiën, Leefmilieu Brussel (BIM), de BMWB en de Minister bevoegd voor Waterbeleid.

De BMWB verbindt zich ook ertoe om deel te nemen aan de vergaderingen die georganiseerd worden door Leefmilieu Brussel (BIM) in het kader van diens coördinatie van de wateractoren die actief zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zoals bepaald in het Waterbeheerplan.

Article 14. Rapport annuel

Conformément à l'article 30 de l'Ordonnance, la SBGE s'engage, outre les obligations légales et réglementaires imposées à toute société commerciale en matière d'information, à produire sur base annuelle un rapport sur l'accomplissement de ses missions de service public. Ce rapport reprendra également :

- > les principaux événements encourus dans l'année par la SBGE
- > les éléments utiles à sa publicité et permettant d'assurer la transparence de la SBGE vis-à-vis de sa clientèle et de la Région.
- > les informations suffisantes permettant à la Région de définir le coût-vérité des services liés à l'utilisation de l'eau.

Article 15. Suivi semestriel du Contrat

La SBGE actualise semestriellement son Plan d'entreprise qui comprend au moins :

- Le Plan d'investissement;
- Le Plan financier.

L'actualisation semestrielle du plan d'entreprise est préparée par un comité de suivi composé de la direction de la SBGE et des 2 commissaires du gouvernement.

Après approbation par le conseil d'administration, le plan d'entreprise actualisé est transmis au Ministre ayant en charge la Politique de l'Eau.

Article 16. Evaluation du Contrat**a) Evaluation intermédiaire**

Conformément à l'article 25, § 4, de l'Ordonnance, au terme de la deuxième année du Contrat, les Parties s'engagent à réaliser une évaluation intermédiaire du Contrat et, le cas échéant, à apporter au Contrat les modifications nécessaires pour la seconde partie de sa durée de validité.

b) Evaluation finale

Six mois avant l'échéance du contrat de gestion, les Parties s'engagent à réaliser une évaluation finale du Contrat. Ce rapport d'évaluation mentionnera les éventuelles propositions de modification à insérer dans le contrat de gestion suivant.

Article 17. Sanctions

En cas de défaillance grave ou de défaut répété d'exécution de ses obligations par la SBGE, la Région, après une mise en demeure écrite et motivée, se réserve le droit de ne pas payer, tout ou partie, des subsides prévus.

En cas de défaillance grave ou de défaut répété d'exécution de ses obligations par la Région, la SBGE après une mise en demeure écrite et motivée, se réserve le droit de réclamer des dommages et intérêts dont l'importance sera proportionnelle aux dommages subis.

V. Modification et fin de contrat**Article 18. Adaptation du Contrat suite à une évolution du contexte**

Lorsque l'évolution de certains éléments du contexte de conclusion du présent Contrat ou lorsque le contenu des dispositions légales que la SBGE est chargée d'appliquer ou qui la concernent, nécessitent une modification du Contrat, la partie la plus diligente peut demander la révision du Contrat.

La révision éventuelle du présent Contrat ne peut être effectuée que par voie d'avenant conclu entre les Parties.

Article 19. Fin du Contrat

Le Gouvernement s'engage à soumettre à la SBGE un nouveau projet de Contrat au plus tard quatre (4) mois avant le terme de ce Contrat,

A défaut d'un accord des Parties sur un nouveau Contrat, le présent Contrat est prorogé de plein droit conformément à l'article 25, § 6, alinéa 2, de l'Ordonnance.

VI. Dispositions finales**Article 20. Entrée en vigueur du Contrat**

Le Contrat entre en vigueur en date du 1er novembre 2012.

Bruxelles, le 29 novembre 2012.

La Ministre en charge de la Politique de l'Eau,
Mme E. HUYTEBROECK

M. Philippe Debry,
Président
du conseil d'administration
SBGE

M. Dirk De Smedt,
Vice-président
du conseil d'administration
de la SBGE

Artikel 14. Jaarverslag

In overeenstemming met artikel 30 van de Ordonnantie verbindt de BMWB zich ertoe om, naast de wettelijke en reglementaire verplichtingen inzake informatie die aan elke handelsvennootschap opgelegd worden, jaarlijks een verslag op te stellen over de verwezenlijking van haar openbare dienstopdrachten. Dat verslag omvat ook :

- > de belangrijkste gebeurtenissen van het jaar bij de BMWB;
- > de elementen die nuttig zijn voor haar openbaarmaking en die de openheid van de BMWB garanderen ten opzichte van haar klanten en van het Gewest;
- > voldoende informatie om het Gewest in staat te stellen om de reële prijs te bepalen van de diensten in verband met het watergebruik.

Artikel 15. Halfjaarlijkse opvolging van het Contract

De BMWB actualiseert haar bedrijfsplan om de zes maanden. Het bedrijfsplan omvat ten minste :

- het Investeringsplan;
- het Financieel plan.

De halfjaarlijkse actualisering van het bedrijfsplan wordt voorbereid door een opvolgingscomité dat samengesteld is uit de directie van de BMWB en twee (2) regeringscommissarissen.

Na goedkeuring door de raad van bestuur zal het geactualiseerde bedrijfsplan aan de Regering bezorgd worden.

Artikel 16. Evaluatie van het Contract**a) Tussentijdse evaluatie**

In overeenstemming met artikel 25, § 4, van de Ordonnantie verbinden de Partijen zich ertoe om op het einde van het tweede jaar van het Contract over te gaan tot een tussentijdse evaluatie van het Contract en, desgevallend, tot het aanbrengen van de nodige wijzigingen aan het Contract voor het tweede deel van de geldigheidsduur ervan.

b) Eindevaluatie

Zes maanden voor de vervaldag van het Beheercontract verbinden de Partijen zich ertoe om een eindevaluatie van het Contract te maken. De eventuele wijzigingsvoorstellen die in het volgende Beheercontract opgenomen moeten worden, worden in het evaluatieverslag vermeld.

Artikel 17. Sancties

In het geval van ernstige tekortkoming of indien de BMWB herhaaldelijk haar verplichtingen niet nakomt, behoudt het Gewest zich, na een geschreven en met redenen omklede ingebrekestelling, het recht voor om de geplande subsidies gedeeltelijk of volledig niet te betalen.

In het geval van ernstige tekortkoming of indien de BMWB herhaaldelijk haar verplichtingen niet nakomt, behoudt het Gewest zich, na een geschreven en met redenen omklede ingebrekestelling, het recht voor om schadevergoeding en interesten te vorderen die eventueel zijn met de geleden schade.

V. Wijziging en beëindiging van het Contract**Artikel 18. Aanpassing van het Contract ingevolge contextuele veranderingen**

Wanneer bepaalde elementen van de context waarin dit Contract afgesloten werd, wijzigen, of wanneer de inhoud van de wettelijke bepalingen die de BMWB geacht wordt toe te passen, of die op haar betrekking hebben, een wijziging van het Contract vereisen, dan kan de meest gereede partij de herziening van het Contract vragen.

De eventuele herziening van dit Contract kan uitsluitend gebeuren door middel van een aanhangsel afgesloten tussen de Partijen.

Artikel 19. Beëindiging van het Contract

De Regering verbindt zich ertoe om aan de BMWB een nieuw ontwerp van Contract voor te leggen ten laatste vier (4) maanden voor het einde van dit Contract.

Bij ontstentenis van akkoord van de Partijen over een nieuw Contract wordt dit Contract van rechtswege verlengd, in overeenstemming met artikel 25, § 6, 2e lid, van de Ordonnantie.

VI. Slotbepalingen**Artikel 20. Inwerkingtreding van het Contract**

Het Contract treedt in werking op 1 november 2012.

Brussel, 29 november 2012.

De Minister belast met Waterbeleid,
Mevr. E. Huytebroeck,

De heer Philippe Debry,
Voorzitter
van de raad van bestuur
van de BMWB

De heer Dirk De Smedt,
Vicevoorzitter
van de raad van bestuur
van de BMWB

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.
Il existe aussi une version française de ce rapport.

U kunt dit verslag raadplegen of downloaden
op de internetsite van het Rekenhof.

WETTELIJK DEPOT
D/2013/1128/28

PREPRESS EN DRUKWERK
Centrale drukkerij van de Kamer van volksvertegenwoordigers

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.
+32 2 551 81 11

FAX
+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be